

ภาพลักษณ์หวังซีเฟิงในละคร เรื่อง *ความฝันในหอแดง* และ *ละครประวัติศาสตร์ได้อี้ว*

ภูเทพ ประภากร*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ประเทศไทย

The Image of Wang Xi-Feng in *the Dream of the Red Chamber* and *The Life of Dai Yu*

Puthep Prapagorn *

Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:

Received 8 April 2021

Revised 7 December 2021

Accepted 10 February 2022

คำสำคัญ

ภาพลักษณ์

หวังซีเฟิง

ความฝันในหอแดง

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์และวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ของตัวละครหวังซีเฟิงจากละคร เรื่อง *ความฝันในหอแดง* ปี ค.ศ. 1987 ค.ศ. 1996 ค.ศ. 2010 และ *ละครประวัติศาสตร์ได้อี้ว* ปี ค.ศ. 2010 โดยใช้แนวคิดภาพลักษณ์และการนำเสนอตัวละครมาเป็นกรอบแนวคิดสำคัญ ขอบเขตเนื้อหาที่มุ่งศึกษาประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านความโหดร้ายและพฤติกรรมที่ขัดต่อจารีตทางสังคมศักดินาจีน ด้านความเป็นภรรยา ด้านความเป็นมารดา และด้านความเวทนาในชีวิต ผลการศึกษาพบว่า ในละครทุกเรื่องภาพลักษณ์ความโหดร้าย พฤติกรรมที่ขัดต่อจารีตทางสังคมโดดเด่นที่สุด รองมา คือ ภาพลักษณ์ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ ด้านความเป็นภรรยาและมารดานำเสนอค่อนข้างน้อย ภาพลักษณ์ด้านความเวทนาในชีวิตที่มีการนำเสนอแตกต่างกันอย่างมาก สะท้อนให้เห็นว่าในสังคมศักดินาจีน แม้สตรีจะมีความสามารถมากเพียงใด กลับยังต้องตกอยู่ภายใต้กรอบจารีตทางสังคมที่นำหลักสามคัลยสี่คุณธรรมมาตีกรอบบทบาทและสถานภาพสตรีอย่างเคร่งครัด โครงเรื่องของละครทั้งสี่ดำเนินเรื่องตามตัวบทวรรณคดี โดยเฉพาะการแสดงความสามารถและความโหดร้ายของหวังซีเฟิงและช่วงชีวิตที่ตกต่ำ แต่ช่วงจุดจบชีวิตของหวังซีเฟิงนำเสนอแตกต่างกัน ละครเหล่านี้ล้วนสะท้อนพฤติกรรมด้านดีของหวังซีเฟิง แม้จะลบภาพจำความโหดร้ายที่มีให้หมดไปไม่ได้ แต่ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจความเป็นมาถึงพฤติกรรม การกระทำเหล่านั้นที่พยายามรักษาสถานภาพและบทบาทของตน ทั้งยังเป็นการสะท้อนความทุกข์ยากของสตรีภายใต้ระบบสังคมศักดินา

* Corresponding author

E-mail address:

prapagornputhep@hotmail.com

Keywords:

Images,
Wang Xi-Feng,
The Dream of the Red
Chamber

Abstract

This research analyses the images and the representation of Wang Xi-Feng, a character in two dramas, *The Dream of the Red Chamber* (version of 1987, 1996 and the 2010 version, respectively) and *the Life of Dai Yu* in 2010. The study employed the imaging concept and the character presentation as the conceptual framework. In the dramas, the five aspects of the main character, i.e.: 1) her ability; 2) the brutal actions and the actions that were against the tradition of Chinese feudalism; 3) wifehood; 4) motherhood; and 5) the painful experiences in life, were studied and emphasized as the extent of the study. The results found that the character's brutal images and the actions against the tradition of society were vividly presented, demonstrating the character's ability to manage the situations in her life. The images of wifehood and motherhood were the least presented. In the four dramas, the images of the painful experiences in life were presented in very distinctive ways. It reflected how in the Chinese feudal system women were always subject to the strict traditions of Sāncóng sìdé (obeying three men and having the four virtues) which was used as the rationale to limit their roles in the society. The plots of the four dramas are portrayed based on the original literary works, especially on Wang Xi-Feng's ability, her cruel actions and her downfall. As for the end of Wang Xi-Feng's life, the four dramas presented it differently. The dramas reflected Wang Xi-Feng's good deeds, even though her brutality could not be totally erased. However, the dramas helped the viewers to have more understanding on this character's behaviours by portraying how hard she tried to retain her social status and roles in the society. Moreover, the four dramas clearly mirrored the hardship of women's lives under Chinese feudalism.

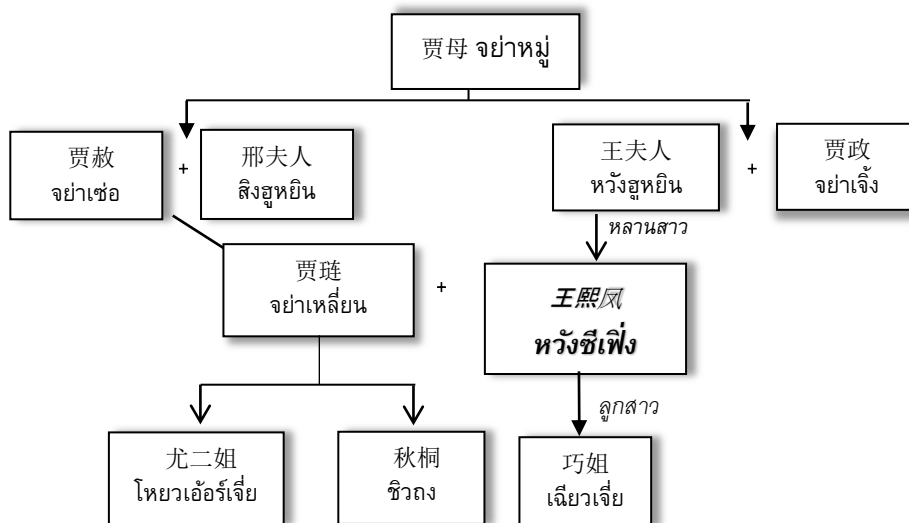
1. บทนำ

หวังซีเฟิง (王熙凤) เป็นตัวละครสตรีที่โดดเด่นจากวรรณคดีเอกของจีนและของโลก เรื่อง ความฝันในหอแดง (红楼梦) ผลงานการประพันธ์ของเฉาเสวียนฉิน (曹雪芹, ประมาณ ค.ศ. 1715-1764) ประพันธ์ขึ้นในช่วง ปี ค.ศ.1754 โดยนำประสบการณ์ชีวิตของผู้ประพันธ์ที่ผ่านทั้งความรุ่งเรืองของครอบครัวตระกูลเฉาในช่วงจักรพรรดิคังซี (康熙) จนถึงช่วงที่ครอบครัวตกต่ำถึงขีดสุดในช่วงสมัยจักรพรรดิยงเจิ้ง (雍正) มาเป็นภูมิหลังของวรรณคดีเรื่องนี้ แต่เฉาเสวียนฉินยังประพันธ์ความฝันในหอแดงยังไม่เสร็จ โดยประพันธ์ไปได้ 80 ตอนก็ถึงแก่กรรมเสียก่อน ต่อมาเกาเอ้อ (高鹗, ประมาณ ค.ศ. 1738-1815) ประพันธ์ต่ออีก 40 ตอนจึงเสร็จสมบูรณ์และเผยแพร่เป็นฉบับแพร่หลาย (通行本) ในปี ค.ศ. 1791 โดยใช้ชื่อว่าความฝันในหอแดงเรื่อยมา เดิมวรรณคดีเรื่องนี้ใช้ชื่อว่า "บันทึกของศิลา" (石头记) แก่นเรื่องของวรรณคดีเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงโสกนาฏกรรมของหนุ่มสาวที่มีชีวิตอยู่ภายใต้ระบบสังคมศักดินาจีนที่ต้องการแสวงหาความรักตามที่ตนมุ่งหวังและมุ่งให้ผู้อ่านเห็นถึงความฟุ้งเฟ้อ เหลวแหลกของตระกูลใหญ่ 4 ตระกูล ได้แก่ จยา (贾) หวัง (王) เชวีย (薛) และสือ (史) ที่เกิดจากรุ่นลูกหลาน โดยเฉพาะในตระกูลจยาที่ประพัตดินเหลวแหลก ไม่สนใจกิจการหรือดูแลครอบครัววงศ์ตระกูลมีชีวิตฟุ้งเฟ้อ ภายนอกหรูหรา มั่งคั่ง แต่ภายในกลับเต็มไปด้วยเรื่องราวที่ผิดศีลธรรม ตัดสินบน ประพัตผิดในกาม ละโมบ ไม่สนใจการรักษาชื่อเสียงวงศ์ตระกูลของบรรพบุรุษ นำมาซึ่งความล่มสลายของตระกูลจยาในที่สุด ดังคำกล่าวที่บอกผู้อ่านเป็นนัยว่าตัวละครบุรุษรุ่นลูกหลานทั้งหลายมีพฤติกรรมที่มีอาจเทียบได้กับบรรพบุรุษรุ่นก่อน (一代不如一代) เฉาเสวียนฉินใช้วิธีการตั้งชื่อตัวละครบุรุษที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของตัวละคร เช่น จยาเจิน (贾珍) บุตรคนโตของจยาจิ้ง (贾敬) เนื่องจากจยาจิ้งไม่สนใจทางโลก มุ่งหวังเพียงการฝึกตนให้เป็นเซียนตามแนวคิดเต๋า จึงยกจวนหนึ่งกั๋ว (宁国府) ให้จยาเจินดูแลกิจการต่าง ๆ แต่จยาเจินกลับไม่สนใจดูแลกิจการของครอบครัว ประพัตผิดในกาม ลอบมีสัมพันธ์กับสะใภ้ดังกล่าวของบ่าวประจำตระกูลที่กล่าวว่า "爬灰的爬灰，养小叔子的养小叔子" หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อสามีกับลูกสะใภ้หรืออาสะใภ้กับหลานมีความสัมพันธ์ลับ ชื่อของจยาเจินมีความหมายแฝงว่าล้วนเป็นเท็จ และจยาเจิ้ง (贾政) ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลตระกูลจยาสืบต่อจากบิดาที่เสียชีวิตไป ภายนอกของจยาเจิ้งมีบุคลิกเคร่งขรึม เจ้าระเบียบ เป็นคนที่ใฝ่เรียน ชื่นชอบบัณฑิต ยึดมั่นการปกครองตามแนวคิดของสำนักขงจื๊อ เห็นได้จากการบังคับให้จยาเป่าอี้ว์หมั่นท่อง 4 ตำรา 5 คัมภีร์ (四书五经) เพื่อสอบเข้ารับราชการ แต่ความเป็นจริง จยาเจิ้งกลับไม่ดูแลกิจการของครอบครัวอย่างจริงจัง เพิกเฉยต่อพฤติกรรมอันเหลวแหลก ผิดศีลธรรมของคนในครอบครัว ประกอบกับตนต้องไปรับราชการในต่างถิ่น จึงทำให้ไม่สามารถปกครองวงศ์ตระกูลได้ ชื่อจยาเจิ้ง (贾政=假政) จึงมีความหมายแฝงว่าการปกครองที่จอมปลอม ด้วยเหตุนี้สตรีจึงต้องเข้ามามีบทบาท

สำคัญในการดูแลกิจการของครอบครัว หน้าที่นี้จึงตกมาสู่หวังซีเฟิ่ง สะใภ้เอกของตระกูลจ๋า ความสัมพันธ์ของหวังซีเฟิ่งกับตัวละครในตระกูลจ๋า ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1

ความสัมพันธ์ระหว่างหวังซีเฟิ่งกับตัวละครตระกูลจ๋า

จากภาพข้างต้น หวังซีเฟิ่งเป็นรองเพียงแต่จ๋าย่าหมู่และอยู่เหนือคนทั้งปวงในตระกูลจ๋า หวังซีเฟิ่งมีหน้าที่เป็นผู้ดูแลกิจการต่างๆ ภายในตระกูลจ๋า โดยเฉพาะการดูแลเรื่องทรัพย์สินและการจ่ายเงินให้แก่เหล่าคุณหนู คุณชาย บ่าวไพร่ทุกคน ขณะเดียวกันหวังซีเฟิ่งยังมีสถานภาพเป็นภรรยาของจ๋าย่าเหลียน ทั้งคู่มีบุตรสาวชื่อว่าเฉียวเจีย หวังซีเฟิ่งยังมีความสัมพันธ์เป็นหลานของหวังฮูหยินภรรยาจ๋าย่าเจิ้ง จึงนับว่าการสมรสระหว่างจ๋าย่าเหลียนกับหวังซีเฟิ่งเป็นการสมรสกับญาติที่ใกล้ชิด ความผันในหอแดงได้บรรยายลักษณะเด่นของตัวละครหวังซีเฟิ่งนับตั้งแต่ตอนที่ 2 ที่ปรากฏชื่อหวังซีเฟิ่งเป็นครั้งแรกจากบทสนทนาที่กล่าวถึงเรื่องราวในตระกูลจ๋าระหว่างจ๋าย่าอู่ซุน (贾雨村) กับเหลิงจื่อซิง (冷子兴) ความว่า

“若问那赦老爷，也有二子，长名贾琏，今已二十多岁了，亲上做亲，娶的是 政老爷夫人王氏内侄女，今已娶了二年。这位琏爷身上现捐了个同知，也是不肯读书，于世路上好机变，言谈去得，所以目今现在乃叔政老爷家住，帮着料理家务。谁知自娶了这位奶奶之后，倒上下无人不称颂他的夫人，琏爷倒退了一舍之地：说模样又极标致，言谈又爽利，心机又极深细，竟是个男人万不及一的。”

“หากถามถึงท่านจ๋าเซ่อมีลูกชายสองคน บุตรคนโตชื่อ จ๋าเหลียน อายุได้ 20 กว่าปีแล้ว สมรสในหมู่เครือญาติกับ ผู้เป็นหลานสาวของหวังฮูหยินภรรยาของท่านจ๋าเจิ้ง สมรส กันได้ 2 ปีแล้ว ท่านเหลียนเองรับราชการเล็ก ๆ ไม่ค่อยไฝหา ความรู้ แต่ก็เป็นคนที่มีพุดจาดีแบบสุภาพบุรุษ ตอนนั้นช่วยงาน ท่านจ๋าเจิ้งดูแลกิจการของวงศ์ตระกูล แต่ใครจะไปทราบ ว่า ตั้งแต่สมรสมา ทุกคนทั้งผู้ใหญ่ผู้น้อยในบ้านต่างให้ความ เคารพภรรยา จ๋าเหลียนผู้นี้มาก จนท่านเหลียนต้องถอย หลบให้ หากกล่าวถึงรูปร่างหน้าตาแล้วนับว่างดงามทีเดียว เจริญฉาน ความคิดลึกซึ้งละเอียดลออ แม้แต่บุรุษยังมี อาจเทียบสตรี ผู้นี้ได้”

(Cao & Gao, 2019, pp. 15-16)

เฉาเสวียนยังได้สร้างความทรงจำของผู้อ่านที่มีต่อตัวละครหวังซีเฟิงไว้ได้อย่างน่า ประทับใจ ฉากเปิดตัวหวังซีเฟิงปรากฏในตอนี่ 3 กล่าวถึงหลินไต้ฮั่วผู้เดินทางมาถึงตระกูลจ๋า เพื่อเข้าพบจ๋าหมู่ผู้เป็นคุณยายของตน พร้อมด้วยเหล่าญาติผู้ใหญ่และบรรดาคุณหนูทั้งหลาย หวังซีเฟิงได้ปรากฏตัวขึ้น ผู้เขียนบรรยายฉากช่วงนี้ว่า

“一语未了, 只听后院中有人笑声, 说: “我来迟了, 不曾迎 接远客!” 黛玉纳罕道: “这些人个个皆敛声屏气, 恭肃严 整如此, 这来者系谁, 这样放诞无礼?” 心下想时, 只见一群 媳妇丫鬟围拥着一个人从后房门进来。这个人打扮与众姑 娘不同, 彩绣辉煌, 恍若神妃仙子: 头上戴着金丝八宝攒珠髻, 绾着朝阳五凤挂珠钗; 项上戴着赤金盘螭璎珞圈; 裙边系 着豆绿宫绦, 双衡比目玫瑰佩; 身上穿着缕金百蝶穿花大 红洋缎窄褙袄, 外罩五彩刻丝石青银鼠褂; 下着翡翠撒花 洋绉裙。一双丹凤三角眼, 两弯柳叶吊梢眉, 身量苗条, 体格风骚, 粉面含春威不露, 丹唇未起笑先闻。黛玉连忙起 身接见。贾母笑道: “你不认得他, 他是我们这里有名的一个 泼皮破落户儿, 南省俗谓作 ‘辣子’, 你只叫他 ‘凤辣子’ 就是了。”

“ยังกล่าวไม่ทันจบ ลานข้างนอกได้ยินเสียงหัวเราะ แล้ว
กล่าวว่า “ฉันมาช้าไป ไม่ทันได้ต้อนรับแขกจากแดนไกล”
ไต้ฮั่วไต้ยีนดิ่งนั้นรู้สึกประหลาดใจแล้วว่า “ผู้คนที่นี่แต่ละคน
ต่างสำรวจเก็บเสียงกลั่นลมหายใจ ทำให้กลับมีผู้ที่ไร้มารยาท
เช่นนี้” ขณะที่ใจกำลังคิดไปอยู่นั้นเห็นเหล่าแม่บ้านและสาวใช้
กลุ่มหนึ่งห้อมล้อมคนผู้หนึ่งเข้ามาจากประตูห้องด้านหลัง
คนผู้หนึ่งแต่งกายแตกต่างไปจากเหล่าสตรีทั้งหลาย สีสนั
งงดงามดุจดั่งเทพธิดา บนศีรษะประดับไข่มุกทองคำประดับด้วย
เพชรพลอยเครื่องประดับปักปักฝังงดงามยิ่ง ที่คอประดับด้วย
สร้อยทองคำแกมเพชร ชายกระโปรงตกแต่งด้วยไหมสีเขียว
อย่างในวัง ตกแต่งด้วยสร้อยประดับหยกพลอยหลาก
บนตัวสวมชุดยาวสีแดงเส้นใยทองมีลวดลายบุปผชาติ มี
ลักษณะเป็นกระโปรงแบบต่างชาติ สวมเสื้อสั้นทับเสื้อยาว
แพรลวดลายมรกตกระบอกขาว เบื้องล่างสวมกระโปรงแพรท่วน
ลวดลายดอกไม้สีมรกต ดวงตาเรียวงดงาม คิ้วโก่งตั้งโฉบลิ่ว
รูปร่างทรวดทรงดูน่าเสน่ห์า แต่งหน้าด้วยความงดงามน่ามอง
แฝงด้วยอำนาจ ริมฝีปากแดงยังมีทันเอ๋ย พลันไต้ยีนเสียง
หัวเราะก่อน ไต้ฮั่วลุกขึ้นทำความเคารพ จาย่าหมุ่มยิ้มแล้วกล่าว
แนะนำ หนูคงจำคนผู้นี้ได้ หนูคือจอมเกรทที่ขึ้นชื่อของ
บ้านเรา มณฑลทางใต้เรียกกันทั่วไปว่า ‘จอมแสน’ หนูเรียก
นางว่า ‘เฟิงจอมแสน’ แล้วกัน”

(Cao & Gao, 2019, pp. 18-19)

ความสามารถ ความงาม ความฉลาดเจ้าเล่ห์และความโหดร้ายของหวังซีเฟิงแสดง
ให้ผู้อ่านความผันในห่อแดงเห็นได้หลายตอน ในด้านความสามารถของหวังซีเฟิงสะท้อนให้เห็น
ได้จากการรับภาระดูแลกิจการน้อยใหญ่ของตระกูลจยา โดยเฉพาะเรื่องการจัดการทรัพย์สิน
เงินตราตั้งแต่ระดับชั้นบนสุดของตระกูลลงไปถึงระดับล่าง ตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่ส่งผล
กระทบต่อความมั่นคงของคนในตระกูลจยา อาทิ ตอนที่ 13 การควบคุมดูแลพิธีศพของฉินเซ่อชิง
(秦可卿) และดูแลจนกระทั่ง หวังซีเฟิงวิเคราะห์ความไม่เป็นระเบียบ หละหลวมในการดูแล
จนกระทั่ง 5 ประการ ออกมาได้อย่างแจ่มชัด แล้วจึงใช้การปกครองที่เข้มงวด เด็ดขาด เป็น
ระเบียบเข้ามาจัดการปัญหาเหล่านั้นได้อย่างดี ทำให้บ่าวไพร่ยาเกรง อีกทั้งยังเป็นการแผ่บารมี
ไปยังเครือญาติของตน นอกจากนี้ถึงแม้ว่าหวังซีเฟิงจะรู้หนังสือไม่มากนัก ความสามารถด้าน

แต่งกลอนเทียบไม่ได้กับบรรดาสตรีคุณหนูนางอื่น แต่ความสามารถในการเจรจา เอาใจยำห่ม และเหล้าคุณหนูต่าง ๆ กลับไม่เป็นรองผู้ใด ทั้งยังทราบความเป็นไปของฐานะความมั่นคงของครอบครัวมากกว่าผู้ใด ทำให้นางต้องพยายามหาวิธีการในการรักษาวงศ์ตระกูลเอาไว้ ในด้านความงาม หวังซีเฟิงในวัยเพียง 20 ปีเศษ แม้วางจะสมรสและมีลูกแล้ว แต่ความงามของนางยังทำให้ชายอื่นหลงใหล เห็นได้จากตอนที่พบหลินไต้ฮั่วครั้งแรก เจาเสวียฉินใช้สายตาและความคิดของหลินไต้ฮั่วถ่ายทอดความงามของหวังซีเฟิงที่ต่างจากสตรีผู้อื่นในตระกูลจยาให้ผู้อ่านได้จินตนาการหรือตอนที่ 6 แม่เฒ่าหลิว (刘姥姥) ผู้ยากจนมาพบหวังซีเฟิงครั้งแรก

“那凤姐儿家常带着秋板貂鼠昭君套，围着攒珠勒子，穿着桃红撒花袄，石青刻丝灰鼠披风，大红洋绉银鼠皮裙，粉光脂艳，端端正正坐在那里，手内拿着小铜火箸儿拨手炉内的灰。”

“เฟิงเจียหมักสวมเสื้อคลุมขนหนูเตี้ยสูงค่าแบบอย่างหวังเจาฉิน อยู่ที่บ้าน สวมหมวกที่ประดับไข่มุกและเพชรพลอย สวมเสื้อสีลูกท้อแดงประดับดอกไม้ สวมเสื้อคลุมยาวสีเขียวสลักลาย กระรอกสีเทา กระโปรงแบบต่างชาติสีแดงประดับหนังพังพอน เล็ก แต่งหน้างดงามสง่านั่งอยู่ที่นั่น ในมือถือตะเกียบทองเหลือง เขี่ยขี้เถ้าในเตาอุ่นมืออยู่”

(Cao & Gao, 2019, p. 46)

หรือในตอนที่ 68 โหยวเออร์เจียภรรยาลับของจยาเหลียนพบหวังซีเฟิงครั้งแรกยังชื่นชมความงามของหวังซีเฟิง ความว่า

“尤二姐一看，只见头上都是素白银器，身上月白缎子袄，青缎子掐银线的褂子，白绫素裙。眉弯柳叶，高吊两梢；目横丹凤，神凝三角。俏丽若三春之桃，清素若九秋之菊。”

“เออร์เจียมองเห็นเฟิงเจีย บนศีรษะมีเครื่องประดับสีขาว บนร่างกายสวมเสื้อผ้าตัวสีขาว เสื้อคลุมผ้าตัวสีเขียว สลับสีเงิน กระโปรงแพรขาว (เป็นนัยไว้ทุกข์) คิ้วโก่งตั้ง ไบหลิว สองยอดยกลง ดวงตาใหญ่ดูจางหงส์เพ่งตาสามเหลี่ยม

มองดูงดงามราวผลท้อปลายวสันต์ งามบริสุทธิ์ราวกับ
ดอกเบญจมาศช่วงสารทฤดู”

(Cao & Gao, 2019, p. 501)

เฉาเสวียนมีเพียงใช้สายตาของหลินไต้ฮั่วเพียงคู่เดียวที่ชื่นชมความงามของหวังซีเฟิง
ยังใช้สายตาของคนทุกระดับล้วนชื่นชมในความงาม ความฉลาดเจ้าเล่ห์ของหวังซีเฟิงมีอยู่ด้วยกัน
หลายตอน อาทิ ตอนที่ 11 การเล่นเกมหมากรุกระหว่างหวังซีเฟิงกับจยาอู๋ (贾瑞) สุดท้ายจยาอู๋
ถึงแก่ความตายอย่างอนาถหรือตอนที่ 96 การร่วมมือกับหวังฮูหยินในการวางแผนแต่งงาน
ระหว่างจยาเป่าอู๋ (贾宝玉) หลานชายอันเป็นที่รักของจยาหมู่และผู้เป็นความหวังในการกอบกู้
ชื่อเสียง ความมั่นคงของวงศ์ตระกูลกับเซวียเป่าไซ (薛宝钗) บุตรสาวของเซวียอี่มา (薛姨妈)
น้องสาวของหวังฮูหยินความเจ้าเล่ห์ที่แฝงไปด้วยความเคียดแค้นของหวังซีเฟิงคือตอนที่ 68-69
การยอมรับโหยวเออร์เจียภรรยาลับอีกคนของจยาเหลียนสามิตนเข้ามาอยู่ในตระกูลจยา แล้วสร้าง
ปฏิกิริยาต่อโหยวเออร์เจียจนตายใจ หวังซีเฟิงจึงค่อยๆ ดำเนินแผนกำจัดโหยวเออร์เจียไปอย่าง
เยือกเย็นทั้งการใช้วิธียืมมีดฆ่าคน “借剑杀人” ยืมมือชิวตง (秋桐) ภรรยาอีกคนของจยาเหลียน
รังแกโหยวเออร์เจียแทน ตนเองกลับนั่งบนภู ดูเสือกัดกัน “坐山观虎斗” เพราะเกรงจยาเหลียน
ผู้เป็นสามีจะโกรธเคืองหรือความพยายามในการสืบหาประวัติของโหยวเออร์เจียจนทราบว่า
เคยหมั้นหมายกับชายอื่น หวังซีเฟิงจึงวางแผนให้อัฒตคุ่มหมั้นของโหยวเออร์เจียไปฟ้องร้องให้เกิด
เรื่องราวใหญ่โต เพื่อให้ตระกูลจยาเสื่อมเสียชื่อเสียง นำมาซึ่งความไม่พอใจอย่างมากของผู้ใหญ่
ในตระกูล หวังซีเฟิงยังไปอาละวาดโหยวสือ (尤氏) ญาติห่างๆ ของโหยวเออร์เจียและจยาหรง
(贾蓉) ถึงจนหนึ่งกั๊ว ฉากนี้ยังได้มีการนำไปแสดงเป็นละครจ๊วโดยใช้ชื่อว่า “หวังซีเฟิงอาละวาด
จนหนึ่งกั๊ว 《王熙凤大闹宁国府》” ซ้ำยังวางแผนให้หมอวางยาทำให้โหยวเออร์เจียแท้งบุตรชาย
สุดท้ายโหยวเออร์เจียทนความอับอายและความเสียใจไม่ไหว กลืนก้อนทองฆ่าตัวตาย

สิ่งที่กล่าวมาเป็นเพียงความฉลาดเจ้าเล่ห์ของหวังซีเฟิงบางเรื่อง ตัวละครตัวนี้ยังม
ความเจ้าเล่ห์อีกมากให้ผู้ชมได้ติดตาม ในด้านความโหดร้ายของหวังซีเฟิงจะเห็นได้จากหลาย
เหตุการณ์ในวรรณคดี อาทิ ความโหดร้ายที่มีต่อคนรับใช้จนเป็นที่เกรงกลัว ตอนที่ 44 หวังซีเฟิง
บรรยายวิธีการทรมานคนรับใช้อย่างโหดเหี้ยมด้วยการนำเหล็กเผาไฟจมน้ำร้อนจัดมานาบที่ปาก
หรือการบังคับให้คนรับใช้นั่งตากแดดบนแผ่นกระเบื้องหรือความโหดร้ายที่มีต่อผู้อื่น แม้กระทั่ง
นักพรต ดังในตอนี่ 29 มีนักพรตน้อยอายุเพียง 10 กว่าปี รุ่งมาชนหวังซีเฟิง นางจึงตบหน้า
นักพรตจนล้มลง แล้วด่าทอด้วยถ้อยคำหยาบคาย ความโหดร้ายของหวังซีเฟิงยังสะท้อนให้
ผู้อ่านเห็นผ่านทางความโลภ ความหลงในทรัพย์สินเงินทอง โดยเฉพาะการนำเงินของตระกูล
ไปปลอญกู้เก็บดอกเบี้ย นับว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายร้ายแรง ส่งผลให้ตระกูลจยาถูก
ราชสำนักริบทรัพย์สิน ทั้งหมดที่กล่าวมาภาพลักษณ์ของหวังซีเฟิงมีทั้งด้านดีที่คอยดูแลกิจการ

น้อยใหญ่ คอยช่วยรักษาความมั่นคงทางทรัพย์สินให้แก่วงศ์ตระกูล ปฏิบัติหน้าที่เสียสละอย่าง ซาญฉลาดและด้านที่ไม่ดีในเรื่องความเจ้าเล่ห์ ความโหดร้าย รวมถึงความโลภในทรัพย์สิน นับว่าตัวละครนี้มีสีสันที่โดดเด่นเป็นอย่างมาก

ความโดดเด่นของตัวละครหวังซีเฟิงที่เฉาเสวียนสร้างขึ้น สร้างความประทับใจให้แก่ นักหอแดงวิทยาหรือผู้ที่ชื่นชอบความผันในหอแดงไว้อย่างต่อเนื่อง ทำให้หวังซีเฟิงมีฉายามากมาย ทั้งในตำบวรณคดีเอง อาทิ ตอนที่ 3 จย่าหมู่ตั้งฉายาว่า “ซีเฟิงจอมแสบ” ตอนที่ 44 ภรรยา เป้าเออร์ที่ลักลอบเป็นซุกกับจย่าเหลียนให้ฉายาว่า “เมียบพญายม” มีหน้าซำจย่าเหลียนเองยังให้ ฉายาหวังซีเฟิงผู้เป็นภรรยาว่า “เมียวที่อำมหิต (夜叉婆)” หรือตอนที่ 65 ซิงเออร์ (兴儿) บ่าว รับใช้ของจย่าเหลียนตั้งฉายาให้ว่า “คนดีสองหน้า” “กระถางเพลิง” “มิดที่คมกริบ” หรือนักวิชาการ หอแดงวิทยาบางท่านให้ฉายาว่า “โจโฉหญิง” หรือนำไปเปรียบเทียบกับสตรีผู้มีชื่อเสียงใน ประวัติศาสตร์จีน คือ หลี่ฮองเฮา (吕后)² พระนางบูเช็กเทียน (武则天) ซูสีไทเฮา (慈禧太后) และเจียงชิง³ (江青) (ธนส์ถ์ สุพัฒน์มหาตม์, 2560, น. 59) จากการรวบรวมข้อมูลละคร เรื่อง ความผันในหอแดงหรือละครที่นำวรรณคดีเรื่องความผันในหอแดงมาแสดง แล้วใช้ชื่ออื่น นับตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1944 ที่เริ่มนำวรรณคดีความผันในหอแดงมาเผยแพร่เป็นละคร จนถึง ปี ค.ศ. 2019 จำนวนทั้งสิ้น 19 เรื่อง ตัวละครหวังซีเฟิงยังคงได้รับความนิยมชื่นชอบ สนใจ จากผู้ชม หากกล่าวว่าการแสวงหาอิสรภาพในความรักระหว่างจย่าเป่าอู๋กับหลินไต้ฮัวคือแก่นเรื่องในการแสวงหา ความรักของหนุ่มสาวในสังคมศักดินาจีน หวังซีเฟิงคือตัวแทนของแก่นเรื่องในการถ่ายทอด ความฟุ้งเฟ้อ เหลวแหลกและขนบธรรมเนียมที่ยึดถือมายาวนานตามความเชื่อของแนวคิดขงจื้อ ที่หวนกลับมาทำร้ายสตรี

การสร้างตัวละครหวังซีเฟิงของเฉาเสวียนจึงได้กำหนดบทบาทและภาพลักษณ์ที่ แสดงออกมาไว้อย่างหลากหลายแง่มุม แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ชะตาชีวิตของสตรีผู้เก่งกาจอย่าง หวังซีเฟิงยังหลีกเลี่ยงหนีขนบธรรมเนียมในระบบสังคมศักดินาจีนไปไม่พ้น แนวคิดสตรีที่ไร

² หลี่ฮองเฮา ชื่อเดิมว่าหลี่จื่อ (吕雉) เป็นภรรยาของหลิวปัง (刘邦) ปฐมกษัตริย์ราชวงศ์ฮั่นนามว่า พระเจ้าฮั่นเกาจู่ (汉高祖) หลี่จื่อจึงได้รับการสถาปนาเป็นฮองเฮา จึงมีอีกชื่อว่าหลี่ฮองเฮา พระนางคอยช่วยเหลือ หลิวปังในการขึ้นครองราชย์ ต่อมาเสนอแผนการชั่วร้ายกำจัดขุนพลคู่กายของหลิวปัง เช่น หานซิน เป็นต้น เมื่อพระสวามีสวรรคต หลี่ฮองเฮากุมอำนาจการปกครอง สังหารศัตรูทางการเมืองของตนอย่างโหดเหี้ยม จนเป็นที่มาของ “มนุษย์สุกร” ในประวัติศาสตร์จีน

³ เจียงชิง เดิมเป็นนักแสดง ต่อมาเป็นภรรยาคนที่ 4 ของเหมา เจ๋อตง (毛泽东) อดีตประธานาธิบดีจีน เจียงชิงมีบทบาทในฐานะสตรีหมายเลข 1 และเป็นเลขานุการส่วนตัวที่ช่วยสร้างภาพลักษณ์ให้แก่ท่านผู้นำในช่วง การปฏิวัติวัฒนธรรมของสังคมจีน (ค.ศ. 1966 - 1976) ผ่านการสร้างพันธมิตรทางการเมืองในชื่อกลุ่ม 4 คน หรือแก๊งออฟโฟร์ ก่อให้เกิดกองกำลัง “เรดการ์ด” เพื่อไล่ล่าและล้มล้างศัตรูทางการเมืองอย่างโหดเหี้ยม เมื่อ เหมา เจ๋อตง ถึงแก่กรรม เจียงชิงถูกลงโทษให้ประหารชีวิต ต่อมามีการลดโทษเหลือจำคุกตลอดชีวิต แต่เจียงชิง กลับมาตายในที่สุด

ความสามารถคือสตรีที่มีคุณธรรม (女子无才便是德) แนวคิดสตรีที่ดีต้องมีสามคล้าย สี่คุณธรรม (三从四德) แนวคิดเหตุแห่งการขับออกจากความเป็นภรรยา 7 ประการ (七出) หรือแนวคิดสามเสาหลักห้าคุณธรรม (三纲五常) ในสังคมจีนที่ยึดถือกันมาอย่างยาวนานที่ได้ตีกรอบจารีตให้แก่สตรีจีน ก่อให้เกิดสังคมปิตาธิปไตย สังคมที่ให้ความสำคัญกับบุรุษมากกว่าสตรี (重男轻女) ด้วยเหตุที่กล่าวมานี้ ชะตากรรมของหวังซีเฟิงย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้พ้นกรอบจารีตขังตันที่ส่งผลต่อโชคชะตาของตน เจาเสวียนตั้งชื่อหวังซีเฟิงเปรียบเสมือนหงส์ที่สง่างาม แต่สุดท้ายต้องพบจุดจบที่น่าเวทนา ดังบทกลอนชะตาชีวิต (判词) ในเล่มสิบสองดรุณีแห่งจินหลิงสำหรับหลัก (金陵十二钗正册) ที่กล่าวถึงชะตาชีวิตของสตรีผู้อาภัพที่เกี่ยวข้องกับตระกูลยา จำนวน 12 คน หวังซีเฟิงถูกจัดอยู่ในลำดับที่ 9 บทกลอนมีใจความว่า

一片冰山，上面有一只雌凤。其判曰：

凡鸟偏从末世来，都知爱慕此生才。

一从二令三人木，哭向金陵事更哀。

ภาพภูเขาหิมะ บนนั้นพบหงส์เพศเมียตัวหนึ่งกำลังโอบบั้น บทกลอนชะตาชีวิตกล่าวว่า

หงส์วิหคผกผืนบั้นช่วงปลาย รู้ใกายสามารถสิ้นคนอิจฉา

หนึ่งคล้ายสองสั่งสามร้างลา แสนไศกกลับจินหลิงยิ่งโศกตรม

(ภูเทพ ประภากร, 2564, น. 31; Cao & Gao, 2019, p. 36)

ภาพลักษณ์ความฉลาด เจ้าเล่ห์ ความงามและความโหดเหี้ยมของหวังซีเฟิงยังตราตรึงใจผู้อ่านวรรณคดีและผู้ชมละครมาอย่างยาวนานกว่า 220 ปี ด้วยความโดดเด่นของวรรณคดีที่ประชาชนจีนให้การขนานนามเปรียบดัง “สารานุกรมของจีน” จึงมีการนำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ ละคร อนุกรมจีน หากนับย้อนเวลากลับไป 30 ปี ที่ผ่านมามีได้รับการถ่ายทอดในรูปแบบละครทั้งที่ใช้ชื่อว่าความฝันในหอแดงและอื่นๆ อีกมากมาย ละครบางเรื่องที่ดัดแปลงบทของหวังซีเฟิงจากตัวร้ายให้กลายเป็นนางเอกของตระกูลยา ปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้สร้างความเดือดร้อนมาเป็นผู้กอบกู้ ยอมสละชีวิตของตนเพื่อทุกคน แม้แต่ผู้ที่คิดจะทำร้ายนาง สิ่งที่สำคัญที่สุดชะตาชีวิตของหวังซีเฟิงตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงจุดจบของชีวิตในละครบางเรื่องดัดแปลงไปจากต้นฉบับในวรรณคดี โดยเฉพาะช่วงจุดจบของชีวิต ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งหวังศึกษาการนำเสนอภาพลักษณ์ของหวังซีเฟิงในละครความฝันในหอแดงที่ได้รับการยอมรับจากชาวจีน ฉบับ ปี ค.ศ. 1987 ค.ศ. 1996 ค.ศ. 2010 และละครประวัติได้อี้ว์ ปี ค.ศ. 2010 เพื่อศึกษาวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ของหวังซีเฟิงให้แก่ผู้ที่สนใจวรรณคดีเรื่องนี้ อันจะนำมาซึ่งคุณค่าทางวิชาการ คุณค่าทางวรรณคดีและคุณค่าทางการศึกษาวิจัยที่สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปเป็นแนวทางในการศึกษาภาพลักษณ์ตัวละครในวรรณคดีเรื่องนี้ต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาภาพลักษณ์และวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ตัวละครหวังซีเฟิงจากละคร เรื่อง *ความฝันในหอแดง* ปี ค.ศ. 1987 ค.ศ. 1996 ค.ศ. 2010 และละครประวัติศาสตร์ *ไต้ฮั่ว* ปี ค.ศ. 2010

1.2 สมมติฐานการวิจัย

การนำเสนอภาพลักษณ์ตัวละครหวังซีเฟิงจากละคร เรื่อง *ความฝันในหอแดง* ปี ค.ศ. 1987 ค.ศ. 1996 ค.ศ. 2010 และละครประวัติศาสตร์ *ไต้ฮั่ว* ปี ค.ศ. 2010 มีความแตกต่างกันตามการตีความคุณค่าของหวังซีเฟิงในทัศนคติของผู้สร้างละคร

2. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเรื่องภาพลักษณ์และการนำเสนอภาพลักษณ์ตัวละคร

คำว่า “ภาพลักษณ์” ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ อาทิ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556, น. 874) หมายถึง “ภาพที่เกิดจากความนึกคิดหรือที่คิดว่าควรจะเป็นเช่นนั้น จินตภาพ” เทียบได้กับคำศัพท์ในภาษาอังกฤษว่า “Image” หรือรีตเน็คต์ ก้อนเพชร และ กาญจนา วิชญ์ปกรณ์ (2561, น. 150) กล่าวว่าภาพลักษณ์ หมายถึง จินตภาพที่เกิดจากกระบวนการการตีความและการให้ความหมายต่อสิ่งต่าง ๆ จากประสบการณ์ร่วมของบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยอาศัยการสะสม ผ่านระยะเวลาในการวิเคราะห์หรือการปรากฏซ้ำ ๆ อย่างสม่ำเสมอ จนเกิดเป็นความประทับใจของบุคคลทั้งในด้านบวกและด้านลบ ขึ้นอยู่กับการให้ความหมายและการตีความในเชิงอัตวิสัยของบุคคลนั้น ๆ หรือชฎานันท์ต วังศ์มณี และ รุ่งนภา พิตรปรีชา (2553, น. 57) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ คือภาพที่เกิดขึ้นในใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาพลักษณ์ที่เป็นรูปธรรมและภาพลักษณ์ที่เป็นนามธรรม โดยไม่จำเป็นต้องตรงตามความเป็นจริงก็ได้ ภาพลักษณ์เกิดขึ้นจากการรับรู้หรือจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจนเกิดเป็นความรู้ ความรู้ดังกล่าวจะผนวกกับการให้คุณค่า การให้ความหมายเข้าไปด้วย จนเกิดเป็นภาพในใจของบุคคล กล่าวโดยสรุป ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพจำที่ปรากฏอยู่ในใจอันเกิดจากการรับรู้ ประสบการณ์ของบุคคล ทั้งภาพจำด้านดีและด้านลบของสิ่งนั้น

แนวคิดการนำเสนอภาพลักษณ์ตัวละคร อาทิ พัทธราลี จินนิกร (2559, น. 5) กำหนดภาพลักษณ์เชิงบวก ได้แก่ ความงาม ความมีคุณธรรม ความมีวุฒิภาวะกับภาพลักษณ์เชิงลบ ได้แก่ ด้านการขาดคุณธรรม การขาดวุฒิภาวะ ส่วนกลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ตัวละครประกอบด้วย การบรรยายลักษณะของตัวละครทางตรง ทางอ้อม การตั้งชื่อตัวละคร การใช้คู่ตรงข้าม การใช้ภาพพจน์และสัญลักษณ์ งานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาการนำเสนอภาพลักษณ์ของหวังซีเฟิงทั้งทางด้านดีและด้านลบจากละครทั้งสี่เรื่องตามการวางโครงเรื่องและการถ่ายทอดนำเสนอชะตาชีวิตของตัวละครที่มีความแตกต่างกัน

2.2 แนวคิดการดัดแปลงนิยายหรือบทประพันธ์สู่ละคร

การดัดแปลง (Adaptation) ผลงานการประพันธ์หรือนิยายสู่ละคร หมายถึง การแก้ไขเปลี่ยนแปลงจากรูปเดิมหรือผลงานต้นฉบับจากนิยายผ่านการแก้ไข ปรับปรุงเพิ่มเติมบางส่วนหรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนสาระสำคัญหรือแก่นเรื่องมาใช้ในการเผยแพร่ผ่านบทละคร นิยายเป็นแขนงหนึ่งของวรรณกรรม ส่วนละครหรือภาพยนตร์เป็นแขนงหนึ่งของศิลปะ ทั้งสองแขนงนี้ล้วนเป็นรูปแบบบันเทิงคดี งานวรรณกรรมใช้รูปสัญลักษณ์เพียงรูปเดียวผ่านการนำเสนอจากตัวอักษรออกมาเป็นรูปเล่ม ส่วนละครจะมีรูปสัญลักษณ์ที่หลากหลายผ่านรูปภาพและเสียงที่ถูกหลอมรวมเข้าด้วยกัน โดยใช้กระบวนการใช้ภาษาในรูปวจนภาษาและอวจนภาษา (ทิสวัธ ขำรงสานต์, 2560, น. 147-148) การดัดแปลงนิยายสู่ละครประกอบด้วย (1) การสร้างโครงเรื่องซึ่งอาจมีการเล่าเรื่องใหม่ในมุมมองของผู้เขียนบทหรือเพิ่มเติมรายละเอียดให้เหมาะสมกับยุคสมัย (2) การสร้างตัวละคร ส่วนใหญ่จะนำตัวละครเอกหรือตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในนิยายมาใช้ในละคร และอาจมีการตัดตัวละครทิ้งหรือนำบุคลิกของตัวละครมากกว่าหนึ่งตัวมารวมกันให้เป็นตัวละครเดียว (3) การกำหนดเวลา ฉาก สถานที่ ผู้เขียนบทสามารถคงฉาก เวลา สถานที่เดิมไว้หรือสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม (4) การดำเนินเรื่อง บทละครที่ดัดแปลงมาจากนิยายอาจมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการเล่าเรื่องในนิยายส่วนใหญ่มักเล่าตามลำดับเวลา แต่การนำมาเขียนในบทละครอาจนำเรื่องหรือปมสำคัญมาเล่าก่อน แล้วจึงค่อยเล่าย้อนกลับไป (5) การเขียนบทบรรยายและบทสนทนา ผู้เขียนบทมีสองแนวทางในการปฏิบัติคือการนำบทบรรยายและบทสนทนาจากนิยาย ซึ่งมักเป็นนิยายที่ทรงคุณค่าทางวรรณศิลป์หรือมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง เนื่องจากมีค่าสำคัญหรือข้อความสำคัญที่จะตัดทอนออกไปไม่ได้ อีกแนวทางหนึ่งคือไม่ได้ใช้คำหรือข้อความจากนิยายเลย เนื่องจากเป็นคำพื้นฐานที่สามารถคิดใหม่ให้เข้ากับยุคสมัยนั้นได้ (จิรมน สังข์ชัย, 2562, น. 140-141)

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยหรือบทความทางวิชาการที่เกี่ยวกับตัวละครหญิงซึ่งเฟื่องมีจำนวนมาก ผู้วิจัยสืบค้นจากฐานข้อมูลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะในระบบฐานข้อมูล CNKI แหล่งรวมงานวิจัย บทความ วิทยานิพนธ์ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศจีนพบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวละครหญิงซึ่งเฟื่องมากกว่า 3,400 ผลงาน ในจำนวนนี้มีงานวิจัยที่ศึกษาภาพลักษณ์หญิงซึ่งเฟื่องมากกว่า 630 ผลงาน ผลงานส่วนใหญ่จะมีการนำเสนอผลการศึกษาวิจัยไปในทิศทางเดียวกัน คือ การแสดงให้เห็นถึงภาพความโหดร้าย เจ้าเล่ห์ ฉลาดและชีวิตที่ไม่สมหวัง อันเกิดจากการถูกสามีหย่าร้าง สรุปได้ว่าจุดจบของตัวละครนี้เกิดจากการกระทำของตนเองและการเป็นเหยื่อทางชนชั้นที่ถูกตีกรอบด้วยขนบธรรมเนียมของสังคมแบบปิตาธิปไตยภายใต้ระบบสังคมศักดินาจีน นอกจากนี้ในฐานข้อมูล CNKI ยังมีงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาละครความฝันในหอแดง ฉบับต่างๆ เช่น การศึกษาละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 1987 มีผู้ศึกษาไว้ 24 เรื่อง ละคร

ความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 2010 มีผู้ศึกษาไว้ จำนวน 19 เรื่อง ละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 1996 จำนวน 2 เรื่อง การศึกษาส่วนใหญ่มุ่งเน้นในมิติด้านการแปล การเปรียบเทียบละครในแต่ละปี ศิลปะ บทเพลง การสร้างตัวละคร การดัดแปลงตัวบทวรรณคดีสู่การนำเสนอในรูปแบบละคร เป็นต้น ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงห้าปีย้อนหลัง ดังนี้

งานวิจัยของ Su (2020) เรื่อง วิเคราะห์ภาพลักษณ์ความเป็น “ภรรยา” ของหวังซีเฟิง จากความสัมพันธ์ตัวละครตัวอื่น ได้แก่ จยาเหลียน ผิงเออร์ ไหววเออร์เจียและชีวถง งานวิจัยนี้ นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างจยาเหลียนกับหวังซีเฟิงที่แต่งงานกันเพราะความสัมพันธ์ทางเครือญาติ แรกเริ่มความสัมพันธ์ของทั้ง 2 เป็นไปอย่างดี แต่ด้วยอุปนิสัยความเจ้าชู้ของจยาเหลียน การปรนนิบัติในฐานะภรรยาของหวังซีเฟิงที่บกพร่อง มีอาจให้กำเนิดบุตรชายได้ ประกอบกับการก้าวล่วงกิจการของสามีขึ้นมามีบทบาทเหนือบุรุษของหวังซีเฟิงจึงทำให้จยาเหลียนต้องแอบแต่งงานกับไหววเออร์เจีย หวังซีเฟิงจำยอมรับไหววเออร์เจียเข้ามาในครอบครัว เพื่อหวังลบภาพจำความหึงหวงของตนต่อหน้าผู้ใหญ่ อีกทั้งตนยังไม่สามารถให้กำเนิดบุตรแก่จยาเหลียนได้ จึงต้องรับไหววเออร์เจียเข้ามาก่อน แล้วคิดกำจัดภายหลังด้วยวิธีการยืมมือชีวถงมาทำร้ายไหววเออร์เจีย ด้วยเหตุที่ทั้งไหววเออร์เจียและชีวถงคือหนามที่ทิ่มแทงใจหวังซีเฟิง แม้จะกำจัดทั้งคู่ได้สำเร็จ แต่สุดท้ายหวังซีเฟิงกลับไม่สามารถรักษาความสัมพันธ์กับจยาเหลียนไว้ได้ นำไปสู่การยกฐานะให้ผิงเออร์สาวใช้คนสนิทของหวังซีเฟิงมาเป็นภรรยาแทน งานวิจัยนี้สรุปว่าหวังซีเฟิงได้แสดงบทบาทความภรรยาที่ซื่อสัตย์ แต่ขณะเดียวกัน ยังไม่ยอมให้สตรีใดมาล้ำเส้นขอบเขตความเป็นภรรยาหลวงของตน

บทความของ Ma (2019) เรื่อง วิเคราะห์นิสัยและภาพลักษณ์ของหวังซีเฟิงจากความฝันในหอแดง กล่าวว่าหวังซีเฟิงเป็นตัวละครที่สำคัญเปรียบเสมือนผู้เสียสละในระบบสังคมศักดินาจีน ที่กตัญญูและดีรอบคอบแต่ไม่ให้เหนือกว่าบุรุษ ดังนั้นการสร้างหวังซีเฟิงของเฉาเสวียฉินจึงเป็นการแหวกกรอบจารีตเหล่านั้น รวมถึงแฝงเรื่องการเรียกร้องให้เห็นถึงความสามารถของสตรี เห็นได้จากสถานภาพและบทบาทของหวังซีเฟิงที่เป็นผู้ดูแลความเรียบร้อยของตระกูลจยาแทนบุรุษจนสามารถประคับประคองให้ตระกูลจยาที่ใกล้ล่มสลายยังคงมีหน้ามีตาในสังคม จนมีนักวิชาการหอแดงวิทยากล่าวเปรียบเทียบหวังซีเฟิงว่าเป็นจิตใจที่เข้ามาในยามที่แผ่นดินจีนเกิดการแตกแยก งานวิจัยนี้ชี้ให้ผู้อ่านเห็นว่าแม้ว่าหวังซีเฟิงจะเก่งกล้าปานใด แต่ด้วยตำแหน่งของตนในครอบครัวที่อยู่ท่ามกลางการแก่งแย่งชิงดี ความขัดแย้งกัน หวังซีเฟิงจึงกลายเป็นผู้ถูกกระทำได้ตลอดเวลา เห็นได้จากความสัมพันธ์ของตัวละครที่มีความซับซ้อน ขัดแย้งและพยายามสร้างความมั่นคงให้เพียงแต่ตนเองเท่านั้น ด้วยเหตุนี้หวังซีเฟิงจึงตกเป็นเพียงเครื่องมือของผู้อื่นในเวลาเดียวกันด้วย

บทความของ Yu (2018) เรื่อง ศึกษาภาพลักษณ์หวังซีเฟิงจากความฝันในหอแดง งานวิจัยนี้สรุปภาพลักษณ์ของหวังซีเฟิงไว้ 4 ประการ คือ (1) สตรีที่มีความสามารถเหนือผู้ใด เห็นได้จากการเป็นผู้ควบคุม ดูแลกิจการน้อยใหญ่และชีวิตของเจ้านาย คุณหนู คุณชายบ่าวไพร่

กว่า 300 ชีวิตในตระกูลจ่า รวมถึงการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้อื่นสร้างไว้ได้อย่างเฉียบขาด รวมถึงความสามารถในการแสวงหาผลประโยชน์ภายนอกได้มากมาย (2) วาจาดี ช่างเจรจา ถนัดการวางแผน หวังซีเฟิงมักพูดเอาใจยำห่มผู้ที่คนในตระกูลให้ความเคารพ วางอุบาย แผนการ น้อยใหญ่ต่าง ๆ อาทิ แผนการแต่งงานระหว่างจ่าเป่าอู๋กับเซวียเป่าไซ รวมถึงการมอบให้ จ่าทั้นซุน (贾探春) เปลี่ยนแปลงกฎระเบียบบางประการของตระกูล ตนเพียงตอบรับ เพราะในใจหวังซีเฟิงทราบดีว่าคุณหนูทั้นซุนต้องแต่งงานไปยังครอบครัวอื่น การขึ้นมามีอำนาจดูแลกิจการแทนตนเพียงชั่วคราวจึงไม่มีผลกระทบกับหวังซีเฟิง (3) ภาพลักษณ์ความเจ้าเล่ห์ โหดร้าย หวังซีเฟิงฆ่าผู้อื่นทางอ้อมได้อย่างเลือดเย็นทั้งโหยวเออร์เจีย จ่ารู่ยเพื่อหวังให้ตน ยังคงอยู่ในสถานภาพของผู้ดูแลกิจการของครอบครัวและภรรยาเอก โดยเฉพาะสถานภาพ ประการหลัง เนื่องจากหวังซีเฟิงทราบดีว่าหนึ่งในเหตุแห่งการไม่กตัญญูและเหตุแห่งการขับออก จากการเป็นภรรยาประการสำคัญ คือ การไม่มีบุตรชาย และ (4) ภาพความมีเมตตา เห็นใจผู้ที่มีฐานะด้อยกว่า เนื่องจากหวังซีเฟิงมีสถานภาพเป็นผู้ดูแลบ่าวไพร่ ดังนั้นการใช้พระคุณดูแล บรรดาบ่าวไพร่จึงเป็นอีกภาพลักษณ์ของหวังซีเฟิง หรือการช่วยเหลือแม่เฒ่าหลิ่วที่มีฐานะ ยากจน จนทำให้แม่เฒ่าหลิ่วจดจำบุญคุณ คอยช่วยเหลือหวังซีเฟิงและลูกในที่สุด

บทความของ Wei (2018) เรื่อง วิเคราะห์ภาพลักษณ์ตัวละครหวังซีเฟิงจาก *ความฝันในหอแดง* กล่าวว่าภาพลักษณ์ภายนอกของหวังซีเฟิงมีความมั่งคั่งสมดังเป็นหนึ่งในสิบสองตระกูลแห่งจินหลิง บุคลิกสง่างาม วาจาดี แม้นบุรุษยังเทียบไม่ได้ นอกจากนี้ยังงามทางด้านความสามารถ ที่แสดงออกมา โดยเฉพาะการดูแลบริหารกิจการของตระกูลจ่า รวมถึงภาพลักษณ์ภายในใจ ที่มีความโหดร้ายจากการวางแผน การปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงรอบตัว มีความเจ้าเล่ห์ในการวางแผนใช้ผู้อื่นทำร้ายคนที่ตนไม่ชอบ นับเป็นตัวละครสตรีที่โดดเด่นมากในวรรณคดีจีน

บทความวิจัยของ He (2017) เรื่อง การวิเคราะห์ภาพลักษณ์หวังซีเฟิงจากละครและ ภาพยนตร์ *ความฝันในหอแดง* ตั้งแต่ละครเรื่องหวังซีเฟิงอาละวาดจวนหนึ่งกั๋ว ละคร *ความฝันในหอแดง* ฉบับ ปี ค.ศ. 1987 ฉบับ ปี ค.ศ. 1989 และฉบับ ปี ค.ศ. 1996 ผลการวิจัยระบุว่าตัวละคร หวังซีเฟิงที่สร้างออกมาจากละครแต่ละปีต่างมีภาพลักษณ์ที่แตกต่างกันไป กล่าวคือละครเรื่อง หวังซีเฟิงอาละวาดจวนหนึ่งกั๋วมีภาพลักษณ์ความเจ้าเล่ห์ โหดร้ายและตกเป็นเหยื่อของระบบ การแต่งงานในระบบสังคมศักดินาจีนที่ยินยอมให้บุรุษสามารถมีภรรยาได้มากกว่าหนึ่งคน ละครปี ค.ศ. 1987 นำเสนอภาพลักษณ์ความเจ้าเล่ห์ มีบุคลิกที่ซับซ้อนมีความโอปอ้อมอารี และสร้างตัวละครตามตัวบทวรรณคดีดั้งเดิมที่เฉาเสวียจินประพันธ์ไว้ ละครปี ค.ศ. 1989 นำเสนอ ภาพความโหดเหี้ยม เจ้าเล่ห์และไร้ความเมตตา ส่วนละครฝั่งไต้หวันปี ค.ศ. 1996 นำเสนอ ภาพความเป็นผู้นำ ผู้เสียสละและผู้อุทิศตนเพื่อช่วยเหลือครอบครัวของหวังซีเฟิง

นอกจากนี้ยังมีบทความของ Ding (2006) นำหวังซีเฟิงไปเปรียบเทียบกับตัวละคร พานจินเหลียน (潘金莲) จากวรรณกรรม เรื่อง จินผิงเหมย 《金瓶梅》 หรือบุปผาในกุนทีทอง กล่าวว่หวังซีเฟิง คือ ตัวละครที่น่าบูคลิกของพานจินเหลียนในความพยายามที่จะมัดใจซีเหมินซิง (西门庆) มาถ่ายทอดในตัวหวังซีเฟิง แต่เจาเสวี่ฉินสร้างให้หวังซีเฟิงเหนือกว่าพานจินเหลียน ทั้งเรื่องชาติกำเนิด การเลี้ยงดู ฐานะทางครอบครัว รวมถึงบทบาทในครอบครัว แม้ว่าพานจินเหลียน จะมีความโหดร้ายที่แสดงออกถึงความพยายามในการรักษาความรักของซีเหมินซิงมีให้เพียงตน คนเดียวผ่านการทำร้ายสตรีผู้อื่น แต่กลับมีจุดจบในชีวิตที่ตกต่ำ จึงนับว่าหวังซีเฟิงร้ายกว่า พานจินเหลียน ทั้งยังมีความฉลาด เจ้าเล่ห์และการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ในครอบครัวสนับสนุน ยิ่งกว่า หรือสรุปได้ว่าภาพลักษณ์ของหวังซีเฟิง คือ ตัวแทนสตรีชั้นสูงที่มีภาพลักษณ์ของ พานจินเหลียนซ่อนอยู่แต่ฉลาด เจ้าเล่ห์มากกว่าหลายเท่า

งานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับความผันในหอแดงมีไม่มากนัก อาทิ ภูเทพ ประภากร (2564) เรื่อง คุณค่าสตรีตามแนวคิดปิตาธิปไตยในสังคมศักดินาจีนจากวรรณคดี ผลการศึกษาพบว่าตัวละครสตรีในวรรณคดีเรื่องนี้ถูกตีกรอบจากจารีตทางสังคม การกำหนด คุณค่าล้วนมาจากบุรุษเพื่อช่วยเหลือวงศ์ตระกูลและเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อื่น เน้น ให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับตัวละครบุรุษในตระกูลจาผ่านกรอบแนวคิดสามคัลยสี่คุณธรรม และแนวคิดสามหลักห้าคุณธรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหวังซีเฟิงมีเพียงบทความเดียว คือ ธนส์ถ์ สุวัฒน์มหาดม (2560) เรื่อง หวังซีเฟิง ดาวร้ายในสิบสองตฤณีแห่งจินหลิง ผลการศึกษา จากงานวิจัยนี้พบว่าการสร้างตัวละครหวังซีเฟิงที่มีลักษณะอยู่นอกเหนือกรอบจารีตของสังคม ศักดินาจีนซึ่งยึดถือหลักสามคัลยสี่คุณธรรมและยกย่องสตรีที่ไร้ความสามารถเป็นสตรีที่มี คุณธรรม ความพยายามในการแสดงออกถึงความสามารถสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นถึงความโลภ ความโกรธและความหลงของหวังซีเฟิง สุดท้ายต้องประสบกับชีวิตครอบครัวที่ล้มเหลว ถูกสามี หย่าร้าง พบเจอกับชีวิตที่หนาวเหน็บ ทั้งหมดเป็นเครื่องมือที่นำมาชี้ให้เห็นว่าการที่สตรีเข้ามาทำ หน้าที่หรือมีบทบาททัดเทียมบุรุษ ก้าวขึ้นมาเป็นช่างทำหน้าในครอบครัว ย่อมต้องพบเจอกับ ภัยพิบัติในชีวิตนั้นปลาย มิหนำซ้ำยังเร่งให้ตระกูลต้องล่มสลายเร็วขึ้น แต่กระนั้นการสร้าง ตัวละครหวังซีเฟิงขึ้นแฝงเร้นการให้ความสำคัญแก่สตรีเท่าบุรุษ สุดท้ายแล้วภาพของหวังซีเฟิง คือตัวแทนของผู้นำทางสังคมที่ต้องมีทั้งความรู้ ความสามารถและมีมโนธรรมในจิตใจ นอกจากนี้ ยังมีวิทยานิพนธ์ของนัยน์พัศ อธิษฐ์พัศ (2561) เรื่อง ความย้อนแย้งแห่งเสรีภาพในนวนิยาย เรื่อง ความผันในหอแดงและนวนิยายของมัวเหยียน วิทยานิพนธ์ของเชียน เทริน (2555) เรื่อง ผู้หญิงในอุดมคติจากมุมมองทางวัฒนธรรมไทยกับจีน การศึกษาเปรียบเทียบนางเอกในวรรณกรรม เรื่อง สีแผ่นดินและความผันในหอแดง ที่นำตัวละคร “แม่พลอย” กับ “เซียวเป่าไช” มาเปรียบเทียบ ให้เห็นถึงการปฏิบัติตัวตามค่านิยมทางสังคมของสตรี บทความของธนส์ถ์ สุวัฒน์มหาดม (2555) เรื่อง เมียวอ้ว: หนึ่งในสิบสองตฤณีแห่งจินหลิงในความคิดของเจาเซวี่ฉินที่สะท้อนให้เห็นว่า

สตรีที่มีความงดงาม ความรอบรู้อย่างเมื่อยอ้ว หากยึดติดกับโลกในอุดมคติของตนมากเกินไป ทำให้ต้องพบจุดจบอย่างน่าอนาถในที่สุด เรื่อง *ความฝันในหอแดง* และบทความวิจยของชีว ซูหลุน (2551) เรื่อง แนวคิดหลักอมตะวรรณคดีจีน*ความฝันในหอแดง* ซึ่งจากการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบว่าวงการวิชาการของประเทศไทยยังมีช่องว่างให้ศึกษาตัวละครหวังซีเฟิงในละคร *ความฝันในหอแดง* และละครอื่นได้อีกด้วย

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลที่ศึกษา

งานวิจัยนี้ศึกษาข้อมูลจากละครเรื่องที่น่า*ความฝันในหอแดง*ของเจาเสวี่ฉินและเกาเอ๋อมาดัดแปลง หวังซีเฟิงเป็นหนึ่งในตัวละครที่สำคัญมากและมีการนำเสนอภาพลักษณ์ หวังซีเฟิงแตกต่างกัน ละครแต่ละเรื่องมีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 ละครเรื่อง*ความฝันในหอแดง* ปี ค.ศ. 1987

ละคร*ความฝันในหอแดง* ปี ค.ศ. 1987 ใช้ชื่อภาษาจีนว่า《红楼梦》มีชื่อเรียกอย่างอื่นว่า*ความฝันในหอแดง*ฉบับปี 87 (87 版红楼梦) *ความฝันในหอแดง*ฉบับโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (央视版红楼梦) *ความฝันในหอแดง*ฉบับเก่าแก่ (老版红楼梦) ผู้กำกับชื่อว่าหวังฟูหลิน (王扶林) มีความยาว 36 ตอน ความยาวตอนละ 40 นาที เริ่มฉายปี ค.ศ. 1987 ทางช่อง CCTV-1 ได้นักวิชาการหอแดงวิทยาที่มีชื่อเสียง เช่น โจวหู่ซัง (周渝昌) เป็นที่ปรึกษา ละครปี ค.ศ. 1987 นี้ดำเนินเรื่องตามเค้าโครงเดิมของวรรณคดี 80 ตอนแรก ดังนั้นเนื้อหาช่วงท้ายของละครจึงแตกต่างไปจากตัวบทวรรณคดี*ความฝันในหอแดง*ฉบับแพร่หลาย จุดเด่นที่สังเกตได้ คือ ฉากหวังซีเฟิงและจาเป่าอี๊ถูกจำคุกในศาลเจ้าราชทัณฑ์ (狱神庙) ฉากหวังซีเฟิงกวาดหิมะเก็บหยกของผิงเออร์ (平儿) สาวใช้คนสนิท รวมถึงฉากการถูกจาเป่าเหยียนทอดทิ้ง จนกระทั่งฉากหวังซีเฟิงเสียชีวิตกลับเมืองจินหลิง ละคร*ความฝันในหอแดง* ปี ค.ศ. 1987 นี้โดดเด่นในด้านการรักษาตัวบทวรรณคดีดั้งเดิมตามเจตนารมณ์ของเจาเสวี่ฉินไว้ แม้วงการหอแดงวิทยายังถกเถียงถึงเนื้อหาบางตอน ด้วยเหตุนี้จึงได้รับความชื่นชมจากผู้อ่าน*ความฝันในหอแดง*เป็นอย่างมาก (He, 2017; Zhang, 2012)

3.1.2 ละครเรื่อง*ความฝันในหอแดง* ปี ค.ศ. 1996

ละคร*ความฝันในหอแดง* ปี ค.ศ. 1996 ใช้ชื่อภาษาจีนว่า《红楼梦》เป็นละครที่บริษัทภาพยนตร์แห่งหนึ่งในไต้หวันสร้างขึ้น จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า “*ความฝันในหอแดง*ฉบับไต้หวัน (红楼梦台版)” ใช้เวลาถ่ายทำถึง 5 ปี เริ่มฉายในช่วงเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1996 มีทั้งสิ้น 73 ตอน ความยาวตอนละ 60 นาที ผู้กำกับชื่อว่าหลี่อิง (李英) ละคร*ความฝันในหอแดง* ปี ค.ศ. 1996 ดำเนินโครงเรื่องตามตัวบทวรรณคดี*ความฝันในหอแดง* 80 ตอนแรกของเจาเสวี่ฉิน แต่

หลังจากนั้นจะดำเนินเรื่องแตกต่างกันไปมาก โดยเฉพาะจุดจบตระกูลจ๋าและหวังซีเฟิงที่กลับถูกพลิกบทบาทใหม่ให้มีความโดดเด่นขึ้นมา (He, 2017)

3.1.3 ละครเรื่องความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 2010

ละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 2010 ใช้ชื่อภาษาจีนว่า 《红楼梦》 มีชื่อที่ผู้ชมทราบกันว่าความฝันในหอแดงฉบับใหม่ (新红楼梦) ผู้กำกับชื่อว่าหลี่เส้าหง (李少红) มีทั้งสิ้น 50 ตอน ความยาวตอนละประมาณ 50 นาที ละครเรื่องนี้ยึดเค้าโครงเรื่องจากบทประพันธ์ความฝันในหอแดงฉบับแพร่หลายของเฉาเสวียฉินและเกาเอ้ออย่างเคร่งครัด ดังนั้นการดำเนินเรื่องไปจนถึงจุดจบของละครจึงเป็นไปตามตัวบทวรรณคดีด้วยเหตุนี้จุดจบของตระกูลจ๋าและตัวละครสำคัญ เช่น จ๋าเป่าอี้ หวังซีเฟิง จึงสอดคล้องกับวรรณคดี (He, 2017; Zhang, 2012)

3.1.4 ละครประวัติไต้ฮัว 《黛玉传》 ปี ค.ศ. 2010

ละครประวัติไต้ฮัว 《黛玉传》 เป็นละครที่ดัดแปลงตัวบทวรรณคดีความฝันในหอแดงฉบับเฉาเสวียฉินช่วง 80 ตอนแรก ให้มีเนื้อหาสะท้อนเรื่องราวของความรักของตัวละครหลินไต้ฮัวมากขึ้น เริ่มตั้งแต่การกล่าวถึงที่มาของตัวละครหลินไต้ฮัว จ๋าเป่าอี้ที่มีความผูกพันกันมาแต่ภพหลัง นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาที่แสดงถึงความล้มเหลวของตระกูลจ๋ายกด้วย ละครเรื่องประวัติไต้ฮัวเริ่มดำเนินการถ่ายทำใน ปี ค.ศ. 2009 และออกเผยแพร่ใน ปี ค.ศ. 2010 ผู้กำกับชื่อหลี่ผิง (李平) มีทั้งหมด 35 ตอน ความยาวตอนละ 50 นาที ด้วยเหตุที่ละครเรื่องนี้แม้จะยึดเค้าโครงเรื่องจากวรรณคดี แต่มีการดัดแปลง ดังนั้นช่วงท้ายของละครพบว่า จุดจบของตัวละครบางตัวแตกต่างกันไปจากเนื้อหาในวรรณคดี โดยเฉพาะหวังซีเฟิง

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและละครทั้ง 4 เรื่อง ประกอบกับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการทบทวนวรรณกรรมถึงแนวคิดต่าง ๆ พบว่าภาพลักษณ์ของหวังซีเฟิงที่ปรากฏในวรรณคดีจะมุ่งเน้นให้เห็นถึงความโหดร้าย เจ้าเล่ห์ ฉลาดและภรรยาที่มีอำนาจเหนือสามี ดังนั้นเพื่อให้ผู้อ่านเห็นถึงผลการศึกษาที่สะท้อนภาพลักษณ์ในละครที่มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างจากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจึงกำหนดเนื้อหาที่จะศึกษาบางประการที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

1) ด้านความสามารถของหวังซีเฟิงมุ่งศึกษาภาพลักษณ์ความเป็นผู้ควบคุม ดูแลกิจการในตระกูลจ๋า การจัดการเรื่องราวต่าง ๆ ภายใน รวมถึงความสามารถในการแก้ไขหรือจัดการปัญหาเฉพาะหน้า การนำเสนอภาพลักษณ์ในด้านนี้ของละครทั้ง 4 เรื่องย่อมมีความแตกต่างกัน แม้ว่าจะมีงานวิจัยที่มักกล่าวถึงภาพลักษณ์ของหวังซีเฟิงในด้านนี้เป็นส่วนมาก แต่งานวิจัยยังมีข้อแตกต่างในเรื่องแหล่งข้อมูลที่ศึกษาและการเปรียบเทียบที่ให้เห็นผลความแตกต่างที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2) ด้านความโหดร้ายและพฤติกรรมที่ขัดต่อจารีตทางสังคมศักดินาจีน มุ่งศึกษาการนำเสนอภาพลักษณ์ที่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่โหดร้ายต่อผู้อื่นของหวังซีเฟิง ความเจ้าเล่ห์ในการออกอุบายหรือวางแผนการต่าง ๆ ที่ปรากฏในละครทั้ง 4 เรื่อง ตลอดจนพฤติกรรมอื่น ๆ ที่ขัดแย้งต่อกรอบจารีตชนบธรรมเนียมทางสังคมที่ปรากฏในละคร เพื่อชี้ให้ผู้อ่านเห็นถึงกลวิธีการนำเสนอที่มีความแตกต่างกันของละครสี่เรื่องที่ศึกษา

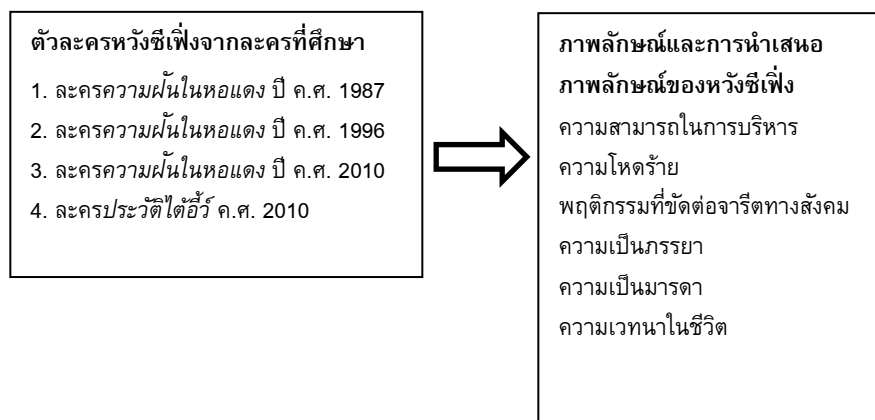
3) ความเป็นภรรยา มุ่งศึกษาการนำเสนอภาพลักษณ์บทบาทการเป็นภรรยาของหวังซีเฟิงที่ปรากฏในละครทั้ง 4 เรื่อง ว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด รวมถึงการปฏิบัติตัวในฐานะภรรยาของตระกูลจยาที่มีต่อตัวละครตัวอื่น

4) ความเป็นมารดา มุ่งศึกษาการนำเสนอภาพลักษณ์การเป็นมารดาของหวังซีเฟิง การนำเสนอบทบาทมารดาในละคร ความรักที่มีต่อบุตรสาว

5) ความเสียสละ ความเวทนาในชีวิต มุ่งศึกษาการนำเสนอภาพลักษณ์ในบทบาทของหวังซีเฟิงในฐานะผู้ถูกกระทำ การตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองในตระกูล รวมถึงภาพจุดจบชีวิตที่ละครนำเสนอ จากขอบเขตที่ต้องการศึกษา สามารถนำมาออกแบบเป็นกรอบแนวคิดการศึกษาได้ดังนี้

ภาพที่ 2

กรอบแนวคิดการศึกษา

4. ข้อตกลงเบื้องต้น

4.1 การถ่ายทอดเสียงอ่านจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยในงานวิจัยนี้เป็นไปตามเกณฑ์การถ่ายทอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักขรวิธีไทยของคณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 แต่ขออนุโลมให้ถอดเสียง zh ch sh

เป็น จ; ซ/ฉ; ส/ซ โดยไม่ขีดเส้นใต้และคำศัพท์ที่ใช้อย่างแพร่หลายในประเทศไทยแล้ว ผู้วิจัยถ่ายทอดเสียงตามความนิยม กรณีที่มีการถอดเสียงคำศัพท์ภาษาจีนชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อตัวละคร ชื่อเมืองเป็นครั้งแรก จะวงเล็บตัวอักษรจีนกำกับ หากปรากฏชื่อเหล่านี้ซ้ำอีกในตำแหน่งอื่นจะไม่วงเล็บตัวอักษรภาษาจีนซ้ำอีก

4.2 การแปลบทสนทนาหรือเนื้อหาภาษาจีนที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้แปลและเรียบเรียงขึ้น ผู้วิจัยระบุตอนที่ปรากฏของบทสนทนาหรือเนื้อหาภาษาจีน เพื่อให้ผู้อ่านทราบถึงแหล่งที่มาในวรรณคดี

5. วิธีการดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการด้วยวิธีวิจัยในแหล่งข้อมูลสี่ละคร 4 เรื่อง ที่เผยแพร่ผ่านทางสื่อออนไลน์และการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากตัวบทวรรณคดีจีน เรื่องความฝันในหอแดงฉบับเจาเสวียฉินและเกาเอ้อประพันธ์ จำนวน 120 ตอน สำนักพิมพ์สือไต้เหวินอี้ (时代文艺出版社) ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการดำเนินการศึกษาวิจัย ดังนี้

1) ศึกษาละครทั้ง 4 เรื่อง สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ประวัติความเป็นมาของละคร เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลบันทึกข้อมูลการนำเสนอพฤติกรรม การแสดงออก ภาพลักษณ์ตัวละคร หวังซีเฟิง รวมถึงศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) นำข้อมูลที่เป็นทฤษฎีมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงความแตกต่างในแต่ละด้านที่ศึกษาตามกรอบแนวคิดที่ออกแบบไว้ โดยนำแนวคิดการนำเสนอภาพลักษณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ รวมถึงแนวคิดทางสังคมจีนที่มีผลกระทบต่อตัวละครมาเชื่อมโยงให้เห็นถึงเหตุและผลที่ละครนำเสนอภาพลักษณ์ตัวละครเช่นนั้น

3) วิเคราะห์ผลการศึกษา นำเสนอผลและอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดการศึกษาแต่ละด้าน โดยการเชื่อมโยงกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในการนำเสนอภาพลักษณ์หวังซีเฟิงในละครแต่ละเรื่อง

7. ผลการศึกษา

จากการศึกษาวิเคราะห์ภาพลักษณ์ตัวละครหวังซีเฟิงในละครแต่ละด้านที่วางกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ สรุปผล ดังนี้

7.1 ภาพลักษณ์ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ

การนำเสนอภาพลักษณ์ด้านความสามารถของหวังซีเฟิงปรากฏให้เห็นเด่นชัดจากละครทั้ง 4 เรื่อง โดยเฉพาะความสามารถในการบริหารจัดการเรื่องราวต่างๆ ในตระกูลจ่า ผลการศึกษาพบว่า ประการแรก ละครทั้ง 4 เรื่อง เลือกระบุเหตุการณ์สำคัญที่แสดงถึงความสามารถด้านการบริหารจัดการงานในจวนหนึ่ง-หรงกั้ว การจัดการงานศพของจีนเช่อซิงภรรยาจ่าหรง (贾蓉) และจัดการความเรียบร้อยภายในจวนหรงกั้วเหมือนกัน แทรกด้วยความเด็ดขาดในการลงโทษและบังคับใช้กฎระเบียบของตน นับว่าเป็นฉากสำคัญที่แสดงความสามารถด้านการบริหารทั้งการวางแผน การจัดการเหล่าคนใช้และการแก้ไขปัญหาที่เรื้อรังของจวนหรงกั้ว สอดคล้องสำนวนชีวิตหวังซีเฟิงที่ชื่อว่า “ฉลาดเหนียวล้ำ (聪明累)”

ประการถัดมา ละครทั้ง 4 เรื่อง นำเสนอความสามารถในการเอาตัวรอดจากเหตุการณ์และบุคคลรอบตัว ละครทั้ง 4 เรื่องนำเสนอฉากการเอาตัวรอดของหวังซีเฟิงต่อโจวรุ่ยจยาที่มาขอบาง แต่หวังซีเฟิงไม่ชอบหรือการวางตัวให้ไม่ขัดใจต่อผู้ใหญ่ในตระกูลจ่า โดยเฉพาะจ่าหมู่ และหวังซูหยินผู้ที่คอยสนับสนุนนางให้เข้ามาบริหารจัดการครอบครัวหรือแม้แต่สิ่งซูหยิน แม้สามีที่หวังซีเฟิงไม่สนิทเท่ากับญาติของตน เหตุการณ์สำคัญที่ละครนำเสนอคือการเอาตัวรอดจากการที่สิ่งซูหยินมาขอให้หวังซีเฟิงไปเจรจาสู่ขอยวนย้ง (鸳鸯) สาวใช้คนสนิทของจ่าหมู่ มาเป็นอนุภรรยา (妾) อีกคน เมื่อหวังซีเฟิงตระหนักว่ามีความสามารถทัดทานแม่สามีได้ จึงใช้ความสามารถในการเอาตัวรอดด้วยการสร้างนิยามและปฏิบัติตาม ออกอุบายให้สิ่งซูหยินตายใจ เชื่อใจจนไปเจรจาเพียงลำพัง ผลสุดท้ายถูกจ่าหมู่ต่อว่า มีหน้าซ้ำหวังซีเฟิงยังดำเนินเรื่องนี้ให้จ่าหมู่อีกด้วย นอกจากนี้ในละครทุกเรื่องยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถของหวังซีเฟิงในการเลือกใช้คนให้เหมาะกับสถานการณ์อีกด้วย

ประการสุดท้าย ความแตกต่างของละคร 4 เรื่อง ในด้านความสามารถในการบริหารจัดการตระกูลจ่า พบว่าละครเรื่องความผันในหอแดง ปี 1996 กลับพลิกบทบาทให้หวังซีเฟิงใช้ความฉลาดและความสามารถของตนกอบกู้ตระกูลจ่าจากการถูกราชสำนักลงโทษ เนื่องจากละครความผันในหอแดงเรื่องนี้ต้องการนำเสนอเนื้อหาที่แปลกใหม่ให้แก่ผู้ชม จึงพลิกบทบาทให้หวังซีเฟิงใช้ความสามารถและความฉลาดของตน หลังตระกูลจ่าถูกราชสำนักเข้าตรวจสอบหวังซีเฟิงในฐานะผู้ดูแลกิจการของตระกูล จึงหนีไม่พ้นความผิดหวังซีเฟิงวางแผนสละชีพตนเพื่อให้ดูว่าเป็นการบิบบังคับให้รับความผิด ส่งผลให้ราชสำนักไม่สามารถลงโทษคนในตระกูลจ่าได้ แตกต่างไปจากละครอีกสามเรื่องที่ยังคงยึดตามตัวบทวรรณคดี ความสามารถของหวังซีเฟิงในละครปี 1996 จึงเปรียบเสมือนเป็นผู้ช่วยชีวิต ผู้กล้าและผู้เสียสละเพื่อผู้อื่น ช่วยลบภาพจำนางร้ายในวรรณคดีลงไปได้บ้าง วิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ความสามารถในการบริหารจัดการของละครทั้ง 4 เรื่อง จะเลือกใช้กลวิธีที่ตัวละครแสดงออกมาโดยตรง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครอื่น นอกจากนี้ภาพลักษณ์ความสามารถของ

หวังซีเฟิงละครทั้ง 4 เรื่อง ยังใช้การนำเสนอทางอ้อมโดยการบอกเล่าจากตัวละครอื่น เช่น สาวใช้ เหล่าคุณหนูและตัวละครชาย เนื้อหาการนำเสนอจะยึดคำพูดในตัวบทวรรณคดี

7.2 ภาพลักษณ์ด้านความโหดร้าย พฤติกรรมที่ขัดต่อจารีตทางสังคม

ภาพลักษณ์ด้านความโหดร้ายของหวังซีเฟิงถูกนำเสนอโดยละครทั้ง 4 เรื่อง สามารถแบ่งความโหดร้ายที่ปรากฏในละครออกได้ ดังนี้ ความโหดร้ายที่มีต่อชนชั้นล่างและความโหดร้ายที่มีต่อผู้ที่หวังซีเฟิงคิดว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงต่อสถานภาพและบทบาทของตน ละครทั้งสี่เรื่องนำเสนอความโหดร้ายของหวังซีเฟิงที่มีต่อคนรับใช้บ่อยครั้ง แต่ฉากที่สำคัญคือความโหดร้ายที่บังคับให้ชิงเอ๋อริย้อมบอกความลับเรื่องจยาเหลียนแอบแต่งงานกับโหยวเอ๋อริเจีย หวังซีเฟิงบังคับให้ชิงเอ๋อริตบปากตนเองจนกว่าตนจะพอใจและฉากความโหดร้ายต่อสาวใช้ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นคนดูต้นทางให้จยาเหลียนลักลอบเล่นชู้กับภรรยาของเป้าเอ๋อริบ่าวรับใช้ ภรรยาของคนรับใช้เมื่อสาวใช้เห็นหวังซีเฟิงรีบวิ่งหนี แต่หวังซีเฟิงเห็นทันและตะโกนให้หยุด บีบบังคับให้สาวใช้พูดความจริง ลงมือทำร้ายตบตีอย่างทารุณ แล้วขู่จะลงโทษสารพัดวิธีที่เหี้ยมโหด เช่น เผาเหล็กแดงร้อนมานาบปาก เอามีดมาเฉือนเนื้อ เป็นต้น ละครทั้ง 4 เรื่อง ล้วนเลือกถ่ายทอดความโหดร้ายของหวังซีเฟิงในตอนนี้อย่างเหมือนกัน นอกจากนี้ยังมีฉากหวังซีเฟิงตบหน้านักพรตน้อยที่วิ่งมาชนนางหวังซีเฟิงจึงตบหน้าและตำท้อจนนักพรตล้มกลิ้งลงบนพื้น

ส่วนความโหดร้ายที่หวังซีเฟิงมีต่อผู้ที่มีผลต่อสถานภาพและบทบาทของนาง ละครทั้ง 4 เรื่อง ล้วนนำเสนอความโหดร้ายที่มีต่อจยาหรู ผู้ที่แอบชอบหวังซีเฟิง จนหวังซีเฟิงทนไม่ไหววางแผนสร้างความอับอายด้วยการหลอกจยาหรูไปพบ แล้วสั่งให้จยาหรูทักกับจยาเจียง (贾蔷) ปลอมเป็นหวังซีเฟิง แล้วบังคับให้จยาหรูทำสัญญาขมิเงิน มีหนายังสั่งให้ไปรออยู่ข้างนอกท่ามกลางอากาศที่หนาวจัด เติ้ลปฏิกูลใส่ตัวจนทำให้เกิดอาการป่วยไข้ รักษาอยู่หลายวันจนจยาหรูถึงแก่กรรมในที่สุด หวังซีเฟิงมองว่าจยาหรูเป็นผู้ที่รู้หน้าไม่รู้ใจ เป็นคนเดรัจฉาน “这才是知人知面不知心呢，那里有这样禽兽的人呢。” (ตอนที่ 11) ความโหดร้ายที่เลียดเย็นอีกเหตุการณ์หนึ่งในละครทั้ง 4 เรื่อง ล้วนนำเสนอ คือ การขมิมือผู้อื่นฆ่าคน นับบนภคสัญญากัดกันของหวังซีเฟิง การวางแผนรับโหยวเอ๋อริเจียภรรยาลับของจยาเหลียนเข้ามาอยู่ในตระกูลจยา ทำให้โหยวเอ๋อริเจียตายใจคิดว่าหวังซีเฟิงยอมรับนางอย่างเต็มที่ เพื่อกำจัดในภายหลังด้วยการให้ชวตภรรยาอีกคนของจยาเหลียนเป็นผู้ทำร้ายโหยวเอ๋อริเจียทั้งการต่อว่า การแย่งความรักจากจยาเหลียน ด้วยเหตุที่หวังซีเฟิงเกรงว่า หากตนลงมือเองอย่างเปิดเผย จยาเหลียนจะยิ่งโกรธตนไปมากกว่านี้ นอกจากนี้ในระบบสังคมศักดินาแบบปิตาธิปไตยที่บุรุษสามารถมีภรรยาได้มากกว่าหนึ่งคน ยิ่งทำให้หวังซีเฟิงไม่กล้าลงมือให้จยาเหลียนเห็น อีกทั้งโหยวเอ๋อริเจียยังตั้งครุภักบุตรชายอยู่ หากหวังซีเฟิงลงมือทำร้ายโหยวเอ๋อริเจียด้วยตนเอง จะยิ่งทำให้จยาเหลียนสามีไม่พึงพอใจนางมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ด้วยเหตุนี้หวังซีเฟิงจึงวางแผนสร้างยอมรับโหยวเอ๋อริเจียเข้ามาอยู่ในตระกูลจยา เพื่อให้ช่วยในการควบคุมของตน อีกทางหนึ่งให้บ่าวไพร่ไปสืบหาประวัติโหยวเอ๋อริเจียที่เคยมีคู่หมั้นอยู่แล้ว ดิตสินบนอดีตคู่หมั้นของโหยวเอ๋อริเจียไปฟ้องร้องจนเกิดเป็นคดีความใหญ่โต ทำให้ตระกูลจยาเสื่อมเสีย

แล้วจึงตัดสินใจตัดสินใจให้เรื่องนี้ยุติ จากนั้นหวังซีเฟิงยังใช้ความฉลาดของตนไปอาละวาด โห้วซือ (尤氏) ผู้เป็นพี่น้องต่างบิดากับโห้วเออร์เจียและจ่าหยง ผู้ที่รู้เห็นเป็นใจในการลักลอบ แต่งงานระหว่างจ่าหยงเหลียนกับโห้วเออร์เจียถึงจวนหมั้นกัน จนทำให้ทั้งสองต้องยินยอมทำตามที่หวังซีเฟิงต้องการ ด้วยเหตุที่เกรงอาญาและเสื่อมเสียชื่อเสียงมาถึงวงศ์ตระกูล ยินยอมจ่ายเงินให้หวังซีเฟิง เพื่อหวังว่าจะนำไปตัดสินบนให้เรื่องนี้ยุติ ต่อมาหวังซีเฟิงยังมีมือขวังกำจัด โห้วเออร์เจีย การทำร้ายโห้วเออร์เจียด้วยการยืมมือผู้อื่นมาทำร้าย สร้างภาพพจน์ที่ไม่ดีของ โห้วเออร์เจียให้ผู้ใหญ่ในตระกูลจ่ารับทราบ มองว่านางเป็นสิ่งที่ไม่ดี การสร้างเรื่องให้เกิด การฟ้องร้องใหญ่โต การนำศัตรูหัวใจของตนมาไว้ในสายตาที่สามารถกำจัดได้ง่ายขึ้น จนสุดท้ายหวังซีเฟิงวางแผนให้หมอผู้ดูแลครรภ์ของโห้วเออร์เจียวางยาทำให้แท้ง จนโห้วเออร์เจียตรอมใจ กลืนก้อนทองคำที่ท่อนั้นตวิบากรรมตนเอง ความโหดร้ายอย่างเลือดเย็นที่กล่าวมานี้ ละครทั้งสี่เรื่องนำเสนอได้อย่างชัดเจน สื่อถึงความโหดร้ายที่หวังซีเฟิงมีต่อผู้ที่เป็นภัยต่อสถานภาพของตน

ภาพลักษณ์ด้านพฤติกรรมที่ขัดต่อขนบจารีตทางสังคมที่ละครทั้ง 4 เรื่อง นำเสนอ ประการสำคัญ คือ การแสดงให้เห็นถึงความโลภเรื่องการแสวงหาเงินจากการรับสินบนผู้อื่นและการปล่อยเงินกู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายบ้านเมือง ส่งผลให้ตระกูลจ่าถูกราชสำนักกวาดล้าง ทรัพย์สิน การรับสินบนของแม่ซีที่ต้องการให้หวังซีเฟิงช่วยจัดการเรื่องให้ใช้อำนาจของตระกูลจ่าสั่งให้ผู้บังคับบัญชาเมืองจิงอันถอนหมั้นญาติของตน หวังซีเฟิงจึงเรียกรับสินบนจากแม่ซี หวังซีเฟิงเห็นช่องทางแสวงหาทรัพย์ ประกอบกับตนเป็นผู้ที่ไม่เชื่อเรื่องนรกเวรกรรม บาปบุญ สะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมของหวังซีเฟิงล้วนไม่เกรงกลัวเรื่องเวรกรรมและจารีตทางสังคม ผลที่ตามมาจากการกระทำของหวังซีเฟิงคือการฆ่าตัวตายของกลุ่มคนที่แม่ซีต้องการให้หวังซีเฟิงช่วย พฤติกรรมที่ขัดต่อกฎหมายบ้านเมืองของหวังซีเฟิงอีกเหตุการณ์ คือ การช่วยเหลือเซวี่ยนผาน (薛潘) บุตรชายของเซวี่ยนผานน้องสาวของหวังซูหยินที่ทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย แล้วแย่งตัวชิงเหลียน (英莲) มาเป็นภรรยาตน เนื่องจากหวังซีเฟิงเป็นหลานสาวของหวังซูหยิน ด้วยเหตุนี้หวังซีเฟิงจำเป็นต้องช่วยเหลือเพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทางเครือญาติไว้ หวังซีเฟิงจึงใช้อำนาจของตระกูลจ่าบังคับให้จ่าอวิ๋นผู้ที่อาศัยบารมีตระกูลจ่าในการเข้ารับราชการเป็นนายอำเภอ ตัดสินคดีให้เซวี่ยนผานหลุดรอดคดีนี้ได้ การนำเสนอภาพลักษณ์ในด้านนี้ของละครทั้ง 4 เรื่อง ยังยึดเนื้อหาสำคัญตามตัวบทวรรณคดีจะมีความแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดของสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น การแต่งกายของตัวละครที่จะไม่เคร่งครัดตามตัวบทวรรณคดีมากนัก อย่างไรก็ตาม ภาพลักษณ์ความโหดร้ายและพฤติกรรมที่ขัดต่อขนบธรรมเนียมจารีตทางสังคมของหวังซีเฟิง ยังคงรักษาและนำเสนอออกมาได้อย่างดี นอกจากนี้ละครทั้ง 4 เรื่อง ยังสะท้อนให้เห็นถึงการตกอยู่ในภาวะจำยอมและความพยายามในการรักษาสถานภาพของหวังซีเฟิง จึงต้องแสดงพฤติกรรมเหล่านี้ กรณีจ่าหยงเกิดจากความประพฤติดีในทางของจ่าหยงเองที่ทราบดีอยู่แล้วว่าหวังซีเฟิงเป็นภรรยาจ่าเหลียน กลับมาชอบหวังซีเฟิงอีกหรือกรณีโห้วเออร์เจีย หากจ่าเหลียนไม่ลักลอบ แต่งงานจะไม่เกิดเหตุการณ์เช่นที่กล่าวมา

7.3 ภาพลักษณ์ด้านความเป็นภรรยา

ละครนำเสนอภาพลักษณ์หวังซีเฟิงในฐานะภรรยาที่ขัดต่อหลักสามคล้อยสี่คุณธรรมที่สตรีจีนในสมัยสังคมนิยมต้องปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคำสอนตามแนวคิดขงจื้อสามคล้อย ประกอบด้วย เมื่อยังไม่แต่งงานคล้อยตามบิดา เมื่อแต่งงานคล้อยตามสามี เมื่อสามีเสียชีวิตคล้อยตามบุตร (สะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพของบุรุษและสตรีที่มีความแตกต่างกัน) ส่วนสี่คุณธรรม หมายถึง คุณสมบัติที่สตรีพึงมีประกอบด้วยมีคุณธรรม (妇德) วาจาดี อ่อนหวาน (妇言) รูปร่างงดงาม (妇容) การบ้านการเรือนเพียบพร้อม (妇功) ละครทั้ง 4 เรื่อง นำเสนอความเคารพ เชื่อฟังสามีของหวังซีเฟิงในช่วงแรก คอยดูแลเอาใจใส่อย่าให้เสีย เมื่อครั้งจ่าเหี้ยนต้องเดินทางไกลพาได้อีวกลับบ้านที่ทางใต้เพื่อจัดงานศพบิดา หวังซีเฟิงเผ่นวันคืนรอให้จ่าเหี้ยนกลับมาและจัดเตรียมสิ่งของจำเป็นให้ด้วยตนเอง บ่งบอกถึงความรักที่มีต่อสามี ขณะเดียวกันหวังซีเฟิงกลับขึ้นมามีบทบาทในตระกูลจ่าเหี้ยนเกินกว่าสามี ละครทั้ง 4 เรื่อง ชี้ให้เห็นถึงภาพลักษณ์การเป็นภรรยาที่แรกเริ่มคล้อยตาม ต่อมากลับมีบทบาทเหนือกว่าด้วยการนำตัวละครชนชั้นล่างอย่างคนรับใช้ที่ชื่อว่าชิงเอ๋อร์มาบรรยายให้เห็นถึงอิทธิพลของหวังซีเฟิงที่อยู่เหนือจ่าเหี้ยน ละครยังนำเสนอเหตุการณ์ที่หวังซีเฟิงทราบว่าจะจ่าเหี้ยนลักลอบมีสัมพันธ์กับภรรยาของเป้าเอ๋อร์คนรับใช้ จนถึงขั้นทะเลาะรุนแรง ยังเป็นการตอกย้ำความสัมพันธ์ที่ไม่ดีของทั้งคู่ จนในที่สุดหวังซีเฟิงไม่ได้รับความรักจากสามี สอดคล้องบทกลอนชะตาชีวิตในวรรณคดีที่กล่าวว่า “หนึ่งคล้อยสองสั่งสามร้างลา”

ละครทั้ง 4 เรื่อง ล้วนนำเสนอจุดจบชีวิตของหวังซีเฟิงที่แตกต่างกัน ละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 1987 หวังซีเฟิงถูกจำคุกอยู่ในศาลเจ้าราชทัณฑ์หลังตระกูลจ่าเหี้ยนถูกราชสำนักกวาดล้าง หวังซีเฟิงกระทำอนันตวิบากกรรมผูกคอตาย ร่างถูกลากกลับไปยังบ้านเกิด ละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 1996 ที่พลิกบทบาทหวังซีเฟิงให้กลายเป็นวีรสตรี หวังซีเฟิงวางแผนช่วยเหลือผู้อื่นในตระกูลจ่าเหี้ยนให้หลุดพ้นคดีด้วยการยอมกระทำอนันตวิบากกรรมตนเอง เพื่อให้กลายเป็นการถูกบังคับให้ยอมรับความผิด จนในที่สุดคนในตระกูลจ่าเหี้ยนหลุดพ้นความผิดไปได้ ละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 2010 ช่วงบั้นปลายของชีวิต หวังซีเฟิงล้มป่วยจากการแท้งบุตรและการทำงานอย่างหนัก จนเสียชีวิตลงท่ามกลางความวุ่นวายของตระกูลจ่าเหี้ยนที่ถูกราชสำนักกวาดล้าง สอดคล้องกับตัวบทวรรณคดีในฉบับแพร่หลาย⁴ และละคร/ประวัติได้อีว ค.ศ. 2010

⁴ ความฝันในหอแดงฉบับแพร่หลายเป็นฉบับที่มีทั้งหมด 120 ตอน ซึ่งเป็นฉบับที่เจาเสวี่ยฉินและเกาเอ้อเป็นผู้ประพันธ์ โดยใน ปี ค.ศ. 1791 ตรงกับสมัยจักรพรรดิเฉียนหลง เกาเอ้อและเจิงเหว่ยหยวน (程伟元) นำความฝันในหอแดงฉบับเจาเสวี่ยฉิน จำนวน 80 ตอน ผสมเข้ากับฉบับเกาเอ้อประพันธ์เพิ่มเติมอีก 40 ตอน รวมเป็น 120 ตอน ออกตีพิมพ์ แล้วจึงเรียกว่า “เจิงจ่าเปิ่น” (程甲本) ปีต่อมาในช่วงฤดูใบไม้ผลิมีการแก้ไขปรับปรุง แล้วตีพิมพ์ใหม่เรียกว่า “ฉินเจิงเอ้อเปิ่น” (程乙本) ซึ่งเป็นฉบับแพร่หลายหรือที่เรียกกันทั่วไปว่าเป็นฉบับ “ทงสิงเปิ่น” (通行本) ตั้งแต่นั้นมา

นำเสนอภาพการหย่าร้างของย่าเหลียนกับหวังซีเฟิงอย่างชัดเจน ย่าเหลียนไม่พอใจและทราบความจริงเรื่องการเสียชีวิตของโหยวเออร์เจียว่าหวังซีเฟิงอยู่เบื้องหลัง จนทำให้ย่าเหลียนยกสถานะผิงเออร์สาวใช้คนสนิทของหวังซีเฟิงมาเป็นภรรยาแทน หวังซีเฟิงจำยอมต้องกลับไปยังบ้านเกิด แต่สุดท้ายนางตรอมใจและกระโดดน้ำตายระหว่างนั่งเรือกลับบ้านเกิด แม้ว่าละครทั้งสองเรื่องนำเสนอจุดจบชีวิตของหวังซีเฟิงแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามยังยึดเค้าโครงตัวบทวรรณคดีและแฝงไว้ด้วยความสงสาร เวทนาในชีวิตผู้ที่มีความสามารถ เคยมีอำนาจบาบริของหวังซีเฟิง

7.4 ภาพลักษณ์ด้านความเป็นมารดา

ภาพลักษณ์ความเป็นมารดาที่รัก หวงแหวนเจียวเจียลูกสาวคนเดียวของหวังซีเฟิง แม้ว่าการทบทวนวรรณกรรมจะไม่กล่าวถึงเรื่องนี้ แต่ละครทั้ง 4 เรื่อง สามารถนำเสนอออกมาได้สอดคล้องกับตัวบทวรรณคดี หวังซีเฟิงมีลูกสาวเพียงคนเดียวและเคยแท้งบุตร ดังนั้นนางจึงรักลูกคนนี้มาก ภาพลักษณ์ความเป็นมารดาในละครทั้ง 4 เรื่อง มีลักษณะร่วมกันคือหวังซีเฟิงพยายามดูแลลูก แสดงออกถึงความรัก ทะนุถนอมในยามที่ลูกป่วยไข้ เห็นได้จากเหตุการณ์ครั้งที่เจียวเจียป่วยหนัก หวังซีเฟิงได้ยาที่หายากมาต้มเตรียมให้ลูกดื่ม แต่จ่าหวน (贾环) บุตรชายอีกคนของย่าเจิ้งที่เกิดกับเจ้าอู่เหิง (赵姨娘) ทำหม้อต้มยาร่วงแตก หวังซีเฟิงจึงต้องอย่างงั้น ไม่เกรงกลัวผู้ใด ละครความฝันในหอแดงฉบับ ปี ค.ศ. 1987 ค.ศ. 1996 และประวัติได้อีวีได้กล่าวถึงเหตุการณ์สำคัญที่แสดงถึงความรักของหวังซีเฟิงต่อลูกสาว คือ เมื่อตระกูลจ่าถูกราชสำนักกวาดล้างแล้ว หวังซีเฟิงมอบลูกสาวของตนให้พี่ชายหวังเหริน (王仁) เป็นผู้ดูแลและนำเจียวเจียไปเลี้ยง หวังซีเฟิงถูกจองจำ ต่อมาหวังเหรินกลับนำเจียวเจียไปขายในสถานเริงรมย์ เมื่อหวังซีเฟิงทราบข่าวจะทุกข์ใจเป็นอย่างมาก จึงต้องอ้อนวอนให้แม่เฒ่าหลิวผู้พี่ที่หวังซีเฟิงเคยช่วยเหลือในอดีต และผู้ที่ตั้งชื่อให้เจียวเจียไปช่วยไถ่ถอนตัวเจียวเจียออกมาจนสำเร็จ หวังซีเฟิงจึงหมดหวังและกระทำอนันตวิบากกรรมในที่สุด ซึ่งในละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 2010 จะนำเสนอเหตุการณ์นี้แตกต่างออกไป โดยยึดตามตัวบทวรรณคดีความฝันในหอแดงฉบับแพร่หลาย ผู้ชมจะพบว่าในละครเรื่องนี้เมื่อหวังซีเฟิงสิ้นใจแล้ว เจียวเจียได้อยู่กับผิงเออร์สาวใช้คนสนิท จนสิงสุหยินแม่ย่าเหลียนกำลังจะยกเจียวเจียให้แก่ผู้อื่น ด้วยความรักของผิงเออร์ที่มีต่อเจียวเจียที่เห็นว่ากลุ่มคนที่มาดูแลเจียวเจียไม่น่าไว้วางใจ จึงรีบนำเจียวเจียไปฝากให้แม่เฒ่าหลิวเลี้ยงดู เจียวเจียจึงพ้นภัย แม้ว่าช่วงท้ายของละครแต่ละเรื่องจะมีความแตกต่างกันบ้าง แต่ภาพลักษณ์ความเป็นแม่ของหวังซีเฟิงที่มีต่อเจียวเจียได้นำเสนอผ่านละครทั้ง 4 เรื่อง ได้ดังคำกล่าวที่ว่าเสียร้ายไม่กินลูกเสือ (虎毒不食子) แบบหวังซีเฟิง

7.5 ภาพลักษณ์ด้านความเวทนาในชีวิต

การก้าวเข้ามาเป็นตัวเชื่อมระหว่างชนชั้นปกครองกับชนชั้นล่างของหวังซีเฟิง ทำให้นางต้องวางตนให้กลุ่มคนทั้ง 2 กลุ่มรักใคร่ เคารพนับถือและยำเกรง การทุ่มเททำงานตามที่ตนได้รับมอบหมายจากผู้ใหญ่ในตระกูลจ๋า การรับหน้าที่บริหารกิจการต่อจากหวังซูหยินและการทำหน้าที่ในฐานะภรรยาและมารดาที่ดีย่อมนำมาซึ่งการถูกจับตามอง กดดัน รวมถึงการจ้องทำลายล้างจากผู้อื่น ละครทั้ง 4 เรื่อง ได้นำเสนอภาพด้านความเสียสละ นำเวทนาในชีวิตไว้หลายตอนที่เหมือนกัน ดังนี้ ด้านความเสียสละ ละครทั้ง 4 เรื่อง กล่าวถึงเหตุการณ์หวังซีเฟิงเข้ามาจัดการงานศพของเงินเซ่อซิงและการจัดการความเรียบร้อยในจวนหรงกั๋วแสดงให้เห็นถึงความเสียสละตนเองในการช่วยงานศพเงินเซ่อซิงสะใภ้ที่มีความสนิทสนมกับนางหรือฉากการจัดงานศพย่าหมู่ ในขณะที่หวังซีเฟิงป่วยหนัก แสดงให้เห็นถึงความเสียสละและความนำเวทนาในชีวิตบั้นปลายของหวังซีเฟิง ฉากการถูกสาวใช้ตำหนิในงานศพย่าหมู่ยิ่งตอกย้ำว่าสตรีที่อดีตยิ่งใหญ่ในตระกูลจ๋ายา กลับต้องมาถูกสาวใช้ตำหนิจนนางอับอาย ละครทั้ง 4 เรื่อง ล้วนนำเสนอความเวทนาของหวังซีเฟิง ในเหตุการณ์ถูกสิ่งซูหยินตำหนิท่ามกลางผู้อื่น กรณีที่หวังซีเฟิงจับสาวใช้ในการดูแลของสิ่งซูหยิน ชังไว้ในช่วงงานวันเกิดของจ๋าหมู่ เดิมสิ่งซูหยินแม่สามีของหวังซีเฟิงไม่สนิท ไม่รักใคร่หวังซีเฟิงมากนักและคอยจ้องจับผิดอยู่เสมอ อีกเหตุการณ์ที่สิ่งซูหยินได้รับถุงผ้าที่มีลวดลายชายหญิง เสพสังวาส จึงนำไปมอบให้หวังซูหยิน เพื่อเป็นการบอกเป็นนัยว่าการดูแลความเป็นไปในตระกูลจ๋ายาไม่ดีพอ กระทั่งหวังซีเฟิงที่มีหน้าที่นี้ หวังซูหยินจึงโกรธหวังซีเฟิงมาก มาต่อว่าและสงสัยว่าถุงผ้านั้นเป็นของหวังซีเฟิง จนหวังซีเฟิงกล่าวอธิบายอ่อนน้อมจนหวังซูหยินคลายสงสัย เหตุการณ์นี้บ่งบอกว่าแม้หวังซูหยินและผู้ใหญ่ในตระกูลจ๋ายาจะมอบหน้าที่ผู้บริหารตระกูลจ๋ายา แต่ยังไม่ได้รับความไว้วางใจเท่าที่ควร หวังซูหยินยังคงคอยไต่ถามเรื่องการจ่ายเงินให้แก่เหล่าคุณหนู คุณชาย และบ่าวไพร่ในตระกูลจ๋ายาย่อยๆ ครั้ง แสดงให้เห็นว่าหวังซีเฟิงเป็นเพียงเครื่องมือทางการเมืองในการบริหารจัดการตระกูลจ๋ายาเท่านั้น ผู้ที่พยายามรักษาสถานะ บารมีของตนไว้ที่แท้จริง คือหวังซูหยินที่ใช้หวังซีเฟิงเป็นสะพานก้าวไปเท่านั้น ละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 1966 และละครประวัติไต้ฮั่ว ปี ค.ศ. 2010 มีความโดดเด่นในการนำเสนอภาพลักษณ์ความเสียสละและความนำเวทนาของหวังซีเฟิง ละครปี ค.ศ. 1996 แสดงให้เห็นถึงความเสียสละชีวิตของนาง เพื่อช่วยเหลือคนตระกูลจ๋ายาและความเวทนาในชีวิตที่ถูกสามีหย่าร้าง ละครประวัติไต้ฮั่วนำเสนอภาพความนำเวทนาที่ถูกสามีหย่าร้าง ยกฐานะสาวใช้คนสนิทของนางขึ้นมาแทนที่ตน ต้องเดินทางกลับบ้านเกิดด้วยความโศกเศร้า จ๋าหมู่ผู้ที่ให้ความเอ็นดูหวังซีเฟิงเคยกล่าวว่า “我虽疼她，我又怕她太伶俐，也不是好事。” แม้ว่าฉันจะรักเฟิงเจียวมาก ฉันก็กลัวว่าเฟิงเจียวจะฉลาดเกินไป จะไม่ใช่เรื่องดี ก่อนจ๋าหมู่จะสิ้นลมยังกล่าวถึงหวังซีเฟิงว่า “我的儿啊，你是太聪明了，将来修修福罢。” ลูกเฟิง เธอฉลาดเกินไป ต่อไปสะสมบุญไว้ คำกล่าวเหล่านี้สอดคล้องกับบทล่านาชะตาชีวิตของหวังซีเฟิงข้างต้น ความเวทนาของหวังซีเฟิงล้วนเกิดจากความฉลาดเกินสถานภาพสตรีของตนที่มีอาจหลีกหนีความจริงที่เกิดขึ้นและจาริต ขนบธรรมเนียมทางสังคมศักดินาจีน ซึ่งให้คุณค่าสตรีที่ไร้ความสามารถคือสตรีที่มีคุณธรรมไปได้

8. บทสรุป

จากผลการศึกษาภาพลักษณ์ห้วงซีเฟิงในละครทั้งสี่เรื่องสามารถสรุปผลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

สรุปผลการศึกษาและประเด็นสำคัญที่พบ

ภาพลักษณ์ห้วงซีเฟิงในละคร					
ที่	ขอบเขตที่ศึกษา	ความผันในหอแดง ค.ศ. 1987	ความผันในหอแดง ค.ศ. 1996	ความผันในหอแดง ค.ศ. 2010	ประวัติได้อี้ว ค.ศ. 2010
1	ความสามารถ ในการบริหารจัดการ	✓	✓	✓	✓
		เน้นการจัดการด้านทรัพย์สิน กิจการภายในของตระกูลและการเอาตัวรอด ละคร ปี 1996 โดดเด่นด้านการพลิกบทบาทให้เป็นวีรสตรี			
2	ความโหดร้าย พฤติกรรม ที่ขัดต่อจารีตทางสังคม	✓	✓	✓	✓
		เน้นความโหดร้ายที่บ้าโพร โห่ยเออร์เจีย การแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง เครือญาติและความโลภ			
3	ความเป็นภรรยา	✓	✓	✓	✓
		เน้นภาพลักษณ์ภรรยาที่ขัดต่อจารีตทางสังคมและลำดับความสัมพันธ์ กับสามีตามบทกลอนชะตาชีวิต ละครประวัติได้อี้วมีฉากหย่าร้างที่ชัดเจน			
4	ความเป็นมารดา	✓	✓	✓	✓
		นำเสนอน้อยที่สุด เน้นเหตุการณ์ความห่วงหาที่มีต่อลูกในช่วงบั้นปลายชีวิต			
5	ความเวทนาในชีวิต	✓	✓	✓	✓
		(ยึดตาม การตีความของ นักทอแดงวิทยา)	(สละชีวิต เพื่อตระกูลอย่า)	(ยึดฉบับ แพร่หลาย)	(ยกสาวใช้ ขึ้นแทน)

เครื่องหมาย ✓ หมายถึง ปรากฏภาพลักษณ์ด้านนั้นในละคร

จากตารางสรุปข้างต้น พบว่า ความสามารถในการบริหาร ความโหดร้าย พฤติกรรม
ที่ขัดต่อจารีตทางสังคมเป็นภาพลักษณ์ของห้วงซีเฟิงที่ผู้ชมละครจดจำได้เป็นอย่างดี จึงทำให้
ผู้ชมเห็นถึงความเหมือนในการดำเนินโครงเรื่องของละครตามตัวบทวรรณคดีที่ทีมผู้สร้างละคร
เหล่านี้ยังคงไว้ เนื่องจากเป็นเอกลักษณ์ที่แม้จะดูโหดร้าย แต่กลับสร้างความประทับใจให้ผู้ชม
มาอย่างยาวนานจนไม่มีเหตุผลใดที่จะลบภาพลักษณ์เหล่านี้ไม่ให้ปรากฏในละคร ส่วนความเป็น
ภรรยา มารดาและความเวทนาในชีวิตเป็นภาพลักษณ์ที่ละครแต่ละเรื่องสะท้อนมุมมองออกมา
แตกต่างกันมากอย่างชัดเจน ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านทีมผู้สร้างละครและสภาพสังคมในช่วงที่
กำลังสร้างละคร ซึ่งมีการประยุกต์แนวคิดเรื่องการดัดแปลง โดยจำลองงานต้นฉบับในส่วน

สาระสำคัญหรือแก่นเรื่องมาใช้ในการเผยแพร่ผ่านบทละคร แล้วจึงหักมุมโดยการสร้างตัวละครตัวหนึ่งให้โดดเด่นและพลิกบทบาทให้แตกต่างไปจากตัวบทวรรณคดี ดังเช่นตัวละครหวังซีเฟิงที่ปรากฏในละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 1996 ที่เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุด

9. อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาภาพลักษณ์หวังซีเฟิงจากละครทั้ง 4 เรื่อง สิ่งที่น่าสนใจอย่างโดดเด่นที่สุด คือ ภาพลักษณ์ความโหดร้าย พฤติกรรมที่ขัดจารีตทางสังคม เห็นได้จากการนำเสนอฉากในละครหลายเหตุการณ์ที่สะท้อนให้เห็นความโหดร้ายหรือด้านมืดของหวังซีเฟิงและรักษาภาพลักษณ์เดิมในวรรณคดีไว้ ประการถัดมาที่น่าสนใจได้โดดเด่น คือ ภาพลักษณ์ความสามารถในการบริหารจัดการ เห็นได้จากการรักษาเหตุการณ์สำคัญ เช่น การจัดการความเรียบร้อยของจวนหรงกั้ว การจัดการงานศพของฉินเซ่อซิงและการจัดการตระกูลจ่าตั้งแต่กลุ่มชนชั้นสูง คุณหนูคุณนายและเหล่าคนรับใช้ ประการที่ 3 ภาพลักษณ์ด้านความเป็นภรรยา ละครทั้ง 4 เรื่อง รักษาบทบาทและชะตากรรมการเป็นภรรยาของหวังซีเฟิงตามตัวบทวรรณคดี โดยเฉพาะภาพลักษณ์ที่สอดคล้องกับกลอนปริศนาชะตาชีวิตที่เจาเสวียนประพันธ์ไว้ ตลอดจนสะท้อนภาพลักษณ์สตรีจีนที่มีสถานภาพเป็นภรรยาหลักหนีกรอบจารีตทางสังคมศักดิ์นาไม่ได้ แม้ว่าสตรีนั้นจะมีความสามารถมากเพียงใด ภาพลักษณ์ที่ละครนำเสนอคือ ความเป็นมารดาของหวังซีเฟิง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยหรือผู้ชมสามารถเห็นว่าละครเน้นถึงความห่วงใย ห่วงแค้นและผูกพันระหว่างหวังซีเฟิงกับลูกสาว โดยเฉพาะช่วงบั้นปลายชีวิตหวังซีเฟิงที่รอเห็นลูกสาวได้รับความช่วยเหลือ แล้วจึงถึงจุดจบชีวิตของนาง ภาพลักษณ์สุดท้ายที่แฝงให้ผู้อ่านเห็นจากเหตุการณ์แวดล้อมหวังซีเฟิง ส่งผลให้เห็นถึงความเสียสละ นำเวทนาในชีวิต แม้ภาพลักษณ์ความโหดร้ายจะโดดเด่นมาก แต่ละครบางเรื่องกลับยกย่องความเสียสละ ความนำเวทนาในชีวิตของหวังซีเฟิงจนกลายเป็นวีรสตรีที่สามารถช่วยชีวิตคนในตระกูลจ่าได้ การตีความภาพลักษณ์ในด้านนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าแท้จริงแล้วเจาเสวียนไม่ได้สร้างภาพลักษณ์หวังซีเฟิงให้โหดร้ายหรือมีพฤติกรรมที่ขัดต่อกรอบจารีตเพียงอย่างเดียว แต่สร้างภาพลักษณ์ให้เห็นถึงความสำคัญของสตรี ความทุกข์ยากในการวางแผนให้เหมาะสมกับผู้คนในทุกระดับชนชั้นและการตกเป็นเครื่องมือในการสืบทอดอำนาจของผู้อื่นของหวังซีเฟิง ด้วยภาพลักษณ์ที่โดดเด่นและหลากหลายของหวังซีเฟิงจึงทำให้มีคำกล่าวว่า “เกลียดหวังซีเฟิง กลับลึกถึงหวังซีเฟิง”

การสร้างภาพลักษณ์ให้หวังซีเฟิงมีความโหดร้าย เห็นถึงพฤติกรรมที่ขัดต่อจารีตทางสังคมนับว่าเป็นภาพลักษณ์สำคัญในละครทุกเรื่อง ความโหดร้ายหรือพฤติกรรมอันขัดต่อหลักจารีตทางสังคม ส่วนหนึ่งมาจากความละโมภในทรัพย์สินและการแสวงหาผลประโยชน์อื่น ๆ โดยมีขอบของหวังซีเฟิง ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลให้ตระกูลจ่าต้องถูกราชสำนัก

กวาดล้าง แต่หากพิจารณาถึงสภาพการณ์ที่ตระกูลจ๋าเป็นอยู่ในละครทั้ง 4 เรื่อง จะนำเสนอตรงกันตั้งแต่ต้นเรื่องว่าภายนอกดูหรูหรา มั่นคง ร่ำรวย แต่ภายในกลับเริ่มสั่นคลอน ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย รายได้ไม่พอรายจ่าย สิ่งเหล่านี้หวังซีเฟิงในฐานะผู้บริหารกิจการของตระกูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการเงินทราบดีกว่าผู้ใด นางจึงต้องแสวงหาหนทางสะสมทรัพย์สินให้มากที่สุด แม้ว่าทรัพย์สินที่หามาได้จะผิดกฎหมาย มิได้นำไปช่วยเหลือตระกูลจ๋าในภายหลังก็ตาม ประกอบกับพฤติกรรมอันเหลวแหลกของตัวละครชาย โดยเฉพาะจ๋าเหลียนที่เป็นคนเจ้าชู้ ลักลอบแต่งงานกับโฮยวเออร์เจีย เป็นชนวนเหตุสำคัญให้หวังซีเฟิงต้องแสดงออกถึงความพยายามในการรักษาสถานภาพของตนไว้ นอกจากนี้ยังแสดงถึงความพยายามในการรักษาความรักของสามีเช่นเดียวกับสตรีทั่วไป

แม้เจาเสวียนฉินจะสร้างภาพลักษณ์ความโหดร้ายและพฤติกรรมที่ขัดต่อกรอบจารีตทางสังคมที่สตรีผู้เป็นภรรยาที่ดีพึงมี ยังแฝงให้เห็นถึงความฉลาด เจ้าเล่ห์และความสามารถในการปรับตัวเหนือบุรุษในตระกูลจ๋า เจาเสวียนฉินมักยืมคำบรรยายของตัวละครอื่นมาชื่นชมความสามารถ ความดีงามของหวังซีเฟิง มิใช่เพียงนำเสนอภาพความโหดเหี้ยมเพียงด้านเดียว Liu (2019, pp. 32-33) กล่าวถึงภาพลักษณ์อีกด้านของหวังซีเฟิงล้วนมีผู้ชื่นชมและเลื่อมใสในหวังซีเฟิง หลิวเหลาเลารักและเคารพในฐานะผู้มีพระคุณ จนยอมตอบแทนช่วยเหลือเฉียวเจียให้พ้นภัย จ๋าหมอร์ก เอ็นดูหวังซีเฟิง หวังฮูหยินให้ความสำคัญ เป่าไชต้องขอบคุณหวังซีเฟิงที่ช่วยทำให้งานแต่งงานกับจ๋าเป่าอวิ๋วสำเร็จหรือสาวไซ่เสี่ยวหง (小红) รักและตอบแทนบุญคุณที่หวังซีเฟิงช่วยเหลือให้แต่งงานกับชายที่ตนรักหรือจ๋ายำรู่ย์ที่แอบหลงรักหวังซีเฟิงจนตัวตาย สอดคล้องกับแนวคิดของ Liu (2016, p. 401) ที่กล่าวว่าเจาเสวียนฉินแฝงแนวคิดให้ผู้อ่านได้ระลึกถึงการเกิดใน “末世” ตระกูลจ๋าของหวังซีเฟิงช่างแสนทุกข์ยาก ผู้อ่านสามารถให้อภัยในพฤติกรรม หากหวังซีเฟิงไม่ได้อยู่ในช่วงยุคลายของตระกูลจ๋าแล้ว ย่อมไม่แสดงด้านมืดของตนออกมาได้โหดเหี้ยมเช่นนี้หรือพฤติกรรมที่ขัดต่อกรอบขนบทางสังคมย่อมลดน้อยลง สตรีเช่นนี้ควรค่าแก่การยกย่องเชิดชูเยี่ยงวีรสตรี เหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่าหวังซีเฟิงเปรียบเสมือนเหรียญที่มี 2 ด้าน หวังซีเฟิงจะเลือกใช้ด้านใดขึ้นอยู่กับบุคคลผู้นั้น นอกจากนี้จากการศึกษาละครทั้ง 4 เรื่อง จะพบว่า การดัดแปลงภาพลักษณ์หวังซีเฟิงจากสตรีผู้โหดร้ายมาเป็นวีรสตรีผู้กอบกู้ตระกูลจ๋า เช่น ในละคร ปี ค.ศ. 1996 หรือการฉายภาพความเวทนา ความกดดัน หรือภาวะจำยอมตกเป็นเครื่องมือในการสืบทอดอำนาจของผู้ใหญ่ในตระกูลที่อาจมีเนื้อหาแปลกออกไปนั้น แสดงให้เห็นว่าการตีความของผู้อ่านหรือผู้ชมความผันในหอแดงในยุคหลังเริ่มเข้าใจในบทบาทและความยากลำบากของหวังซีเฟิงในด้านนี้ รวมถึงการนำเสนอจุดจบของหวังซีเฟิงที่ถูกสามีหย่าร้างได้รับการดัดแปลงให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความทุกข์อย่างเด่นชัดในละคร*ประวัติไต้ฮั่ว*

ละครทั้ง 4 เรื่อง ยึดเค้าโครงจากตัวบทวรรณคดี เชื่อมโยงบทกลอนปริศนาชะตาชีวิตของหวังซีเฟิงที่แบ่งออกได้ 3 ช่วงเวลา ได้แก่ “一从” หมายถึง ชีวิตของหวังซีเฟิงในช่วงแรก

ที่สามคือลอยตาม ยอมให้หวังซีเฟิงโดดเด่นในการบริหารตระกูลยา “二令” หมายถึง ชีวิตช่วงที่ 2 สามิเริ่มไม่รักใคร่ นอกใจและออกคำสั่งจนหวังซีเฟิงจำยอม และ “三人木(休)” หมายถึง ชีวิตช่วงสุดท้ายที่ถูกสามิหย่าร้าง ซึ่งช่วงชีวิตเหล่านี้สอดคล้องกับการแบ่งช่วงชีวิตของหวังซีเฟิงในละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 1987 ของ He (2017, p. 29) ที่แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ตามเนื้อหาในละคร ดังนี้ ช่วงที่ 1 ช่วง 54 ตอนแรกเป็นช่วงชีวิตที่รุ่งเรือง โดยความโดดเด่นของหวังซีเฟิงเห็นได้จากการเข้ามาดูแลจนทรงกั้ว ฉากรับสินบนจากแม่ชี ช่วงที่ 2 ชีวิตพลิกผันอยู่ในตอนที่ 55-71 หวังซีเฟิงแห่งบุตรี จ๋าย่าทั้นซุนมาดูแลตระกูลยาแทนและจ๋าย่าเหลียนลอบแต่งงานกับโฮวเออร์เจีย และช่วงสุดท้าย คือตอนที่ 72 เป็นต้นไป ชะตาชีวิตของหวังซีเฟิงตกต่ำถึงขีดสุด สามิทอดทิ้งถูกสาวใช้ตำหนิจนถึงเสียชีวิตกลับสู่เมืองจินหลิง

การตีความและนำเสนอภาพลักษณ์หวังซีเฟิงของละครในแต่ละปี จากผลการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างกันมาก ละคร ปี ค.ศ. 1987 จะยึดตามการประพันธ์ของเฉาเสวียนจินอย่างเคร่งครัด หวังซีเฟิงจะมีบทบาทโดดเด่นในฐานะนักปกครองที่เจ้าเล่ห์ ฉลาดและมีความโหดร้ายอย่างโดดเด่นจนปัจจุบันยังตราตรึงอยู่ในใจผู้ชมเรื่อยมา จุดจบของหวังซีเฟิงเน้นให้เห็นถึงผลของการกระทำที่ผิดหลักจารีตทางสังคมอย่างชัดเจน ฉากหวังซีเฟิงถูกจองจำและฆ่าตัวตาย จะไม่สามารถพบได้ในวรรณคดีฉบับแพร่หลาย แต่จะรับชมได้จากละครชุดนี้ อิทธิพลทางสังคมในขณะนั้นมีต่อการสร้างละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 1987 ส่งผลให้การนำเสนอภาพลักษณ์หวังซีเฟิงเน้นให้เห็นถึงความเป็นผู้นำ กล้าตัดสินใจและเข้ามาดูแลกิจการเมื่อครอบครัวใกล้ล่มสลาย เนื่องจากละคร ปี ค.ศ. 1987 ถ่ายทำในช่วงที่ห่างจากการปฏิวัติวัฒนธรรมได้ไม่นาน กระแสชาตินิยมจีนที่ต้องการเห็นผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารประเทศ นำพาให้ชาติไปสู่ความรุ่งเรืองได้ยังฝังอยู่ในจิตใจของประชาชนจีนในขณะนั้น Zhang (2012, pp. 8-9) กล่าวถึงภูมิหลังทางสังคมจีนที่มีต่อการสร้างละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 1987 ว่ากระแสเชิดชู ยกย่องผู้มีความสามารถและการปลุกจิตสำนึกทางสังคม (主流意识形态和精英文化主导) คือ กระแสหลักทางสังคมที่แสดงออกในละครเรื่องนี้ ประกอบการก่อตั้งของสถานีโทรทัศน์กลางแห่งชาติในปี ค.ศ. 1983 ยิ่งส่งเสริมให้มีการผลิตละครที่สะท้อนภูมิปัญญาและปลุกกระแสชาตินิยมของชาวจีน ความฝันในหอแดงจึงเป็นละครชุดแรกที่ได้รับการดัดแปลงให้สอดคล้องกับกระแสสังคมในขณะนั้น ด้วยเหตุนี้ละครชุดนี้จึงไม่เน้นฉากความเพ้อฝัน ดำเนินปรัมปราหรือฉากโรแมนติกระหว่างจ๋าย่าเป่าอู๋กับหลินไต้ฮูว์ แต่กลับเน้นฉากความเป็นไปของตระกูลจ๋าย่า โดยเฉพาะฉากการปกครองของหวังซีเฟิง เพื่อหวังนำละครสะท้อนให้ผู้ชมเห็นถึงสภาพสังคมที่ต้องการนักปกครองที่มีความสามารถ สอดคล้องกับบทความของ Xu (2019, p. 32) เรื่อง พิเคราะห์วรรณคดีจีนจากละครในมิติด้านวัฒนธรรมชั้นสูงและด้านมวลชนกล่าวว่าเนื่องจากละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 1987 สร้างขึ้นภายใต้สภาพสังคมที่ต้องการเห็นค่านิยมดั้งเดิมของชาวจีนอันสูงค่า อีกทั้งยังต้องการรักษาเจตนารมณ์เดิมของผู้ประพันธ์ตามความเชื่อของนักวิชาการหอแดงวิทยา สะท้อน

ให้ผู้ชมเห็นถึงคุณค่าของวรรณคดีผ่านละคร ด้วยเหตุนี้จึงมุ่งเน้นการนำเสนอมิติด้านสังคม ค่านิยมทางวัฒนธรรมเป็นหลักจนกล่าวได้ว่าเป็นผลผลิตที่สะท้อนวัฒนธรรมอันล้ำค่าและจิตสำนึกสำคัญของคนในสังคม เห็นได้ชัดจากจุดจบของหวังซีเฟิงที่ต้องการสะท้อนให้เห็นถึงลำน่าน ปรีศนาชะตาชีวิตจากสตรีผู้ฉลาด เจ้าเล่ห์ผู้ผู้ที่ตกต่ำจนถูกจองจำและตายไปในที่สุด ซึ่งจะแตกต่าง ไปจากละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 2010 ที่เน้นถึงความสวยงามของภาพ สีสันเครื่องแต่งกาย ที่ฉูดฉาดสดใสมากกว่าดึงดูดผู้ชมและดำเนินเรื่องตามวรรณคดีฉบับแพรวหลายอย่างเคร่งครัด ละคร ปี ค.ศ. 1996 ของไต้หวันพลิกบทบาทให้หวังซีเฟิงกลายเป็นวีรสตรีในตอนท้ายเรื่อง สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองของการผลิตละครที่ต้องการความแปลกใหม่ให้แก่ผู้ชม สื่อให้เห็นว่า แท้จริงแล้วภาพลักษณ์ของหวังซีเฟิงไม่ใช่มีแต่ความชั่วร้ายอย่างเดียว ยังมีด้านดีที่คอยช่วยเหลือ และจัดการให้ตระกูลยาพันภัยได้ ละครประวัติไต้หวันี่นำเสนอให้เห็นถึงฉากชีวิตของหวังซีเฟิง จากสตรีที่เก่งกาจ มีความสามารถในการบริหารครอบครัวจนถึงช่วงตกต่ำในชีวิต ละครเหล่านี้ จึงเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ต้องการเรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่หวังซีเฟิง แม้จะลบภาพจำ ความโหดร้ายที่นางมีให้หมดสิ้นไปไม่ได้ แต่ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจความเป็นมาถึงพฤติกรรม การกระทำเหล่านั้นของหวังซีเฟิงที่พยายามรักษาสถานภาพและบทบาทของตนไว้ อีกทั้งยัง ช่วยสร้างสีสันให้ภาพลักษณ์หวังซีเฟิงให้อยู่ในความทรงจำของผู้ชมละครตลอดไป

การนำเสนอตัวละครหวังซีเฟิงของละครทั้ง 4 เรื่อง ที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนคือจุดจบ ในชีวิต จากการศึกษาพบว่าการศึกษา ดัดแปลง เปลี่ยนแปลงจากนิยายสู่ละครขึ้นอยู่กับผู้เขียน บทละคร ละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 1987 พยายามนำเสนอตามความคิดเห็นว่าหวังซีเฟิง ต้องได้รับความทุกข์ทรมานในชีวิตอีกมากตามเจตนารมณ์ของเจาเสวียฉิน ซึ่งมีเนื้อหาต่างออกไป จากวรรณคดีฉบับแพรวหลาย สาเหตุการนำเสนอเช่นนั้นเนื่องด้วยอิทธิพลจากคณะที่ปรึกษา ของกองละคร ซึ่งล้วนเป็นนักหอแดงวิทยาที่มีชื่อเสียงอย่างโจวหู่ซังที่ศึกษาความฝันในหอแดง หลากหลายฉบับ เพื่อเน้นให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายของผู้ประพันธ์ให้มากที่สุด แตกต่างไปจากละคร ความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 2010 ที่ดำเนินเรื่องตามวรรณคดีฉบับแพรวหลายที่ผู้อ่านความฝัน ในหอแดงสามารถหาอ่านได้ทั่วไป เพื่อให้ผู้ชมและผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาทั้งในวรรณคดี กับละครได้ตรงกัน ส่วนละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 1996 กลับพลิกบทบาทให้หวังซีเฟิง กลายเป็นวีรสตรี ซึ่งเป็นไปตามการดัดแปลงบทบาทตัวละครสำคัญที่ผู้เขียนบทสามารถกระทำ ได้ตามแนวคิดการดัดแปลงนิยายสู่ละคร อนึ่งบทบาทของหวังซีเฟิงในละครเรื่องนี้จะได้รับการ ยอมรับมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้ชม ส่วนละครประวัติไต้หวันี่ ปี ค.ศ. 2010 ยังยึดเค้าโครงชะตาชีวิตหวังซีเฟิงจากบทกวีในวรรณคดี แต่เน้นให้ผู้อ่านเห็นถึงการหย่าร้าง อย่างชัดเจนและความเวทนาในชีวิตตามเจตนารมณ์ของผู้ประพันธ์

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะในนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยมีคุณค่าต่อการศึกษาวรรณคดีจีนในรูปแบบละครหรือภาพยนตร์ เนื่องจากมีการนำวรรณคดีจีนที่มีชื่อเสียงหลายเรื่องมาดัดแปลงเป็นละครอยู่บ่อยครั้ง ดังนั้นการวิเคราะห์ความเป็นไปหรือเนื้อหา ตลอดจนตัวละครที่มีบทบาทต่างออกไปจากวรรณคดีจะยิ่งทำให้ผู้ชมหรือผู้ที่ศึกษาวรรณคดีเรื่องนั้นมีความรู้ ความเข้าใจภาพลักษณ์ตัวละครตามบริบทของละครมากยิ่งขึ้น งานวิจัยนี้นำเสนอประเด็นการศึกษาในห้าด้านของตัวละครหวังซีเฟิงจากละคร เรื่อง ความฝันในหอแดงและประวัติได้อีวี ซึ่งพบว่าการนำเสนอภาพลักษณ์ในละครแต่ละเรื่อง มีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการตีความคุณค่าของตัวละคร ผู้สนใจความฝันในหอแดงศึกษา งานวิจัยนี้แล้ว นำไปเชื่อมโยงกับเนื้อหาในวรรณคดีจะยิ่งชื่นชอบหวังซีเฟิงเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการแสดงออก ภาพลักษณ์ในหลากหลายมิติมากขึ้น ทั้งยังนำผลการวิจัยไปต่อยอดหรือ ถ่ายทอดให้แก่วงการหอแดงวิทยาในประเทศไทย ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิชาการด้าน ภาษาและวัฒนธรรมจีนได้อีกด้วย

10.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ความฝันในหอแดงยังมีละครหรืออุปรากรจีนอีกหลายเรื่องที่ควรค่าแก่การศึกษา รวมถึง ภาพลักษณ์ตัวละครอื่นๆ ที่มีความโดดเด่นในการสะท้อนแนวคิดทางวัฒนธรรมจีนในระบบสังคม ศักดินา เช่น ตัวละครชาย สาวใช้หรือนักพรต ภิกษุ หรือศึกษาในมิติด้านวัฒนธรรม ค่านิยมของ ชาวจีน เหล่านี้สามารถศึกษาในครั้งต่อไปได้อีกมาก

เอกสารอ้างอิง/References

- จิรเมน สังข์ชัย. (2562). การดัดแปลงนวนิยายชุดผ้าของพงศกร เป็นบทละครโทรทัศน์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 39(1), 137-161.
- ชญาน์ทัต วงศ์มณี, และ รุ่งนภา พิตรปรีชา. (2553). ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ปรากฏในข่าวประชาสัมพันธ์ละครโทรทัศน์. วารสารการประชาสัมพันธ์และการโฆษณา, 3(3), 55-76.
- ชีว ชูหลุน. (2551). แนวคิดหลักอมตะวรรณคดีจีนความฝันในหอแดง. วารสารจีนวิทยา, 2, 50-59.
- เขียน เหริน. (2555). ผู้หญิงในอุดมคติจากมุมมองทางวัฒนธรรมไทยกับจีน การศึกษาเปรียบเทียบนางเอกในวรรณกรรมเรื่อง สี่แผ่นดิน และความฝันในหอแดง [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนส์ถ์ สุวัฒน์มหาตม์. (2560). หวังซีเฟิง ดาวร้ายในสิบสองจุณีแห่งจินหลิง ใน ดาวร้ายในประวัติศาสตร์วัฒนธรรมจีน. ชวนอ่าน.
- นัยน์พัศ อธิษฐ์พัส. (2561). ความย้อนแย้งแห่งเสรีภาพในนวนิยาย เรื่อง ความฝันในหอแดงและนวนิยายของมัวเหียน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรวาลี จินนิกร. (2559). การศึกษาภาพลักษณ์ของตัวละครหญิงในวรรณกรรมเรื่องผู้หญิงสิบทิศ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภูเทพ ประภากร. (2564). คุณค่าสตรีตามแนวคิดปิตาธิปไตยในสังคมศักดินาจีนจากวรรณคดีเรื่อง ความฝันในหอแดง. วารสารอักษรศาสตร์, 50(1), 17-41.
- ทิสวัธ ชำรงสานต์. (2560). ดีความ เลียนแบบ และแปลงสาร เจ้าชายน้อย: จากนวนิยายเชิงปรัชญาสู่แผ่นฟิล์ม. วารสารมนุษยศาสตร์, 24(1), 142-170.
- รัตนศักดิ์ ก้อนเพชร, และ กาญจนา วิชญาปกรณ. (2561). “สตาภาพลักษณ์วีรบุรุษนอกกฎหมาย” ของตัวละครเอกฝ่ายชายในวรรณกรรมของไม้มือหนึ่ง. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 6(2), 147-166.
- Cao, X. Q., & Gao, E. (2019). ความฝันในหอแดง 《红楼梦》. ฉางชุน 长春 : สื่อได้เหวินอี้ 时代文艺出版社.
- Ding, M. (2006). การเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของพานจินเหลียนกับหวังซีเฟิง 潘金莲与王熙凤形象比较. Journal of Yangzhou College of Education, 24(4), 19-22.
- He, W. G. (2017). การวิเคราะห์ภาพลักษณ์หวังซีเฟิงจากละครและภาพยนตร์ความฝันในหอแดง 论《红楼梦》电视剧中的王熙凤形象. Journal of Luoyang Normal University, 36(10), 26-30.
- Liu, Sh. F. (2019). ความฝันในหอแดงที่อ่านไม่รู้สิ้น เหล่าตัวละครที่งดงามมีรูปร่าง 看不够的红楼梦, 品不完的众人生. 沈阳: 辽宁人民出版社.

- Liu, X. W. (2016). หลิวซินอู๋ไขปริศนาความฝันในหอแดง (เล่มแรก) 刘心武揭秘《红楼梦》(上). 南京: 译林出版社.
- Ma, M. Q. (2019). วิเคราะห์อุปนิสัยและภาพลักษณ์ของหวังซีเฟิงจากความฝันในหอแดง 浅谈《红楼梦》中王熙凤人物形象及性格. *Mother Land Journal*, 4, 99-101.
- Su, E. Q. (2020). วิเคราะห์ภาพลักษณ์ความเป็น “ภรรยา” ของหวังซีเฟิงจากความสัมพันธ์ตัวละครสามกลุ่ม 三重视角解读王熙凤“妻”之形象. *Northern Literature Journal*, 15, 37-39.
- Wei, X. I. (2018). วิเคราะห์ภาพลักษณ์ตัวละครหวังซีเฟิงจากความฝันในหอแดง 浅析《红楼梦》中王熙凤人物形象. *Literati and Artist of China Journal*, 1, 107.
- Xu, K. X. (2019). พินิจวรรณคดีจีนจากละครในมิติด้านวัฒนธรรมชั้นสูงและด้านมวลชน กรณีศึกษา การดัดแปลงละครความฝันในหอแดง ปี ค.ศ. 1987 และ ปี ค.ศ. 2010 浅谈经典名著在影视语境中的大众与精英文化——以对比 87 版、2010 版《红楼梦》改编为例. *Global Premiere Journal*, 4, 32.
- Yu, Y. (2018). ศึกษาภาพลักษณ์หวังซีเฟิงจากความฝันในหอแดง 《红楼梦》中王熙凤形象研究. *Journal of Guangxi Science & Technology Normal University*, 33(4), 57-59.
- Zhang, Y. (2012). *Comparison Between 87 Version and 2010 Version of The TV Series “Dream of Red Mansions”*. (Broadcast and TV Art Subject) Zhejiang Normal University, China.